

Załącznik nr 1
do uchwały nr 67/2019
Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej
z dnia 28 lutego 2019 r. z późn. zm.

Profil ogólnoakademicki

Raport zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Nazwa kierunku studiów: filologia polska

Nazwa i siedziba uczelni prowadzącej kierunek: Uniwersytet Szczeciński

Data przeprowadzenia wizytacji: 18 – 19 stycznia 2024 r.

Warszawa, 2024

Spis treści

---

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu	3
1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej	3
1.2. Informacja o przebiegu oceny	3
2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów	4
3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA	7
4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia	8
Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	8
Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	18
Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	32
Nie dotyczy	38
Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	38
Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	42
Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	47
Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	50
Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	52
Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	55
Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	57
5. Załączniki:	61
Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia	61

1. Informacja o wizytacji i jej przebiegu

1.1. Skład zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej

Przewodniczący: prof. dr hab. Igor Borkowski, członek PKA

członkowie:

1. prof. dr hab. Joanna Wójcik – członek PKA
2. dr hab. Andrzej Moroz – ekspert PKA
3. Beata Opala – członek PKA ds. pracodawców
4. Weronika Koperska – ekspert PKA ds. studenckich
5. Paulina Okrymowska – sekretarz zespołu oceniającego

1.2. Informacja o przebiegu oceny

Ocena jakości kształcenia na kierunku filologia polska prowadzonym przez Uniwersytet Szczeciński została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2023/2024. Polska Komisja Akredytacyjna po raz drugi oceniała jakość kształcenia na wizytowanym kierunku. Poprzednia wizytacja odbyła się w dniach 17–18 listopada 2021 r. i zakończyła się wynikiem pozytywnym z okresem obowiązywania skróconym do 2 lat (uchwała nr 285/2022 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 5 maja 2022 r.).

Wizytacja została przygotowana zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej przeprowadzanej stacjonarnie i przebiegała zgodnie z wcześniej ustalonym harmonogramem. Wizytację poprzedziło zapoznanie się zespołu oceniającego z raportem samooceny, przygotowanie kart spełnienia standardów jakości kształcenia, wstępnego raportu częściowego. Dokonano również podziału zadań pomiędzy poszczególnymi członkami zespołu. Ponadto przeprowadzono spotkania organizacyjne, których celem było omówienie w celu omówienia wszystkich kwestii merytorycznych, wykazu spraw wymagających wyjaśnienia z władzami Uczelni oraz ustalenia szczegółowego harmonogramu wizytacji.

W trakcie wizytacji odbyły się spotkania z władzami Uczelni, zespołem przygotowującym raport samooceny, studentami, przedstawicielami Samorządu Studenckiego i studenckiego ruchu naukowego, nauczycielami akademickimi, a także z przedstawicielami otoczenia społeczno-gospodarczego, osobami odpowiedzialnymi za doskonalenie jakości na ocenianym kierunku, funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach. Ponadto przeprowadzono hospitację zajęć dydaktycznych. Dokonano przeglądu prac dyplomowych i etapowych, a także udostępnionej przez władze Wydziału dodatkowej dokumentacji. Przed zakończeniem wizytacji dokonano wstępnych podsumowań, sformułowano uwagi i sugestie, o których zespół oceniający poinformował władze Uczelni i Wydziału na spotkaniu podsumowującym.

Podstawa prawna oceny została określona w załączniku nr 1, a szczegółowy harmonogram wizytacji, uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego, w załączniku nr 2.

2. Podstawowe informacje o ocenianym kierunku i programie studiów

Nazwa kierunku studiów	filologia polska	
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	studia pierwszego	
Profil studiów	ogólnoakademicki	
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne	
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{1,2}	<ul style="list-style-type: none"> – Literaturoznawstwo – 71 % – Językoznawstwo – 29 % 	
Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	6 sem., 180 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych ³ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	<ul style="list-style-type: none"> – 90 h, 8 ECTS – nauczycielska – 140 h, 6 ECTS – edytorsko-wydawnicza – 140 h, 6 ECTS – krytycznoliteracka 	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<ul style="list-style-type: none"> – nauczycielska – edytorsko-wydawnicza – krytycznoliteracka 	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	licencjat	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	43	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów ⁴	<ul style="list-style-type: none"> – 1914 h – nauczycielska – 1834 h – edytorsko-wydawnicza – 1834 h – krytycznoliteracka 	-

¹ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny -wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

² Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

³ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁴ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	<ul style="list-style-type: none"> – 96 ECTS – nauczycielska – 93 ECTS – edytorsko-wydawnicza – 93 ECTS – krytycznoliteracka 	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	<ul style="list-style-type: none"> – 115 ECTS – nauczycielska – 122 ECTS – edytorsko-wydawnicza – 130 ECTS – krytycznoliteracka 	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	<ul style="list-style-type: none"> – 64 ECTS – nauczycielska – 64 ECTS – edytorsko-wydawnicza – 64 ECTS – krytycznoliteracka 	-

Nazwa kierunku studiów	filologia polska
Poziom studiów (studia pierwszego stopnia/studia drugiego stopnia/jednolite studia magisterskie)	drugiego stopnia
Profil studiów	ogólnoakademicki
Forma studiów (stacjonarne/niestacjonarne)	stacjonarne
Nazwa dyscypliny, do której został przyporządkowany kierunek ^{5,6}	<ul style="list-style-type: none"> – Literaturoznawstwo – 65 % – Językoznawstwo – 35 %

⁵ W przypadku przyporządkowania kierunku studiów do więcej niż 1 dyscypliny - nazwa dyscypliny wiodącej, w ramach której uzyskiwana jest ponad połowa efektów uczenia się oraz nazwy pozostałych dyscyplin wraz z określeniem procentowego udziału liczby punktów ECTS dla dyscypliny wiodącej oraz pozostałych dyscyplin w ogólnej liczbie punktów ECTS wymaganej do ukończenia studiów na kierunku

⁶ Nazwy dyscyplin należy podać zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 20 września 2018 r. w sprawie dziedzin nauki i dyscyplin naukowych oraz dyscyplin artystycznych (Dz.U. 2018 poz. 1818).

Liczba semestrów i liczba punktów ECTS konieczna do ukończenia studiów na danym poziomie określona w programie studiów	4 sem., 120 ECTS	
Wymiar praktyk zawodowych⁷ /liczba punktów ECTS przyporządkowanych praktykom zawodowym (jeżeli program studiów przewiduje praktyki)	<ul style="list-style-type: none"> – 90h, 7 ECTS – nauczycielska – 60h, 3 ECTS – edytorstwo współczesne – 60h, 3 ECTS – językoznawcza – 60h, 3 ECTS – literaturoznawcza 	
Specjalności / specjalizacje realizowane w ramach kierunku studiów	<ul style="list-style-type: none"> – nauczycielska – edytorstwo współczesne – językoznawcza – literaturoznawcza 	
Tytuł zawodowy nadawany absolwentom	magister	
	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
Liczba studentów kierunku	15	-
Liczba godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów⁸	<ul style="list-style-type: none"> – 1009h – nauczycielska – 909h – edytorstwo współczesne – 909h – językoznawcza – 909h – literaturoznawcza 	-
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów	<ul style="list-style-type: none"> – 62 ECTS – nauczycielska – 62 ECTS – edytorstwo współczesne – 62 ECTS – językoznawcza – 62 ECTS – literaturoznawcza 	-
Łączna liczba punktów ECTS przyporządkowana zajęciom związanym z prowadzoną w uczelni działalnością	– 99 ECTS – nauczycielska	-

⁷ Proszę podać wymiar praktyk w miesiącach oraz w godzinach dydaktycznych.

⁸ Liczbę godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i studentów należy podać bez uwzględnienia liczby godzin praktyk zawodowych.

naukową w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których przyporządkowany jest kierunek studiów	<ul style="list-style-type: none"> – 106 ECTS – edytorstwo współczesne – 113 ECTS – językoznawcza – 113 ECTS – literaturoznawcza 	
Liczba punktów ECTS objętych programem studiów uzyskiwana w ramach zajęć do wyboru	<ul style="list-style-type: none"> – 55 ECTS – nauczycielska – 55 ECTS – edytorstwo współczesne – 55 ECTS – językoznawcza – 55 ECTS – literaturoznawcza 	

3. Propozycja oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej określona przez zespół oceniający PKA

Szczegółowe kryterium oceny programowej	Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium określona przez zespół oceniający PKA ⁹ kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione
Kryterium 1. konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się	kryterium niespełnione
Kryterium 2. realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się	kryterium spełnione częściowo

⁹ W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 3. przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie	kryterium niespełnione
Kryterium 4. kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry	kryterium spełnione
Kryterium 5. infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie	kryterium spełnione
Kryterium 6. współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 7. warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku	kryterium spełnione
Kryterium 8. wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia	kryterium spełnione
Kryterium 9. publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach	kryterium spełnione częściowo
Kryterium 10. polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów	kryterium niespełnione

4. Opis spełnienia szczegółowych kryteriów oceny programowej i standardów jakości kształcenia

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 1

Koncepcja kształcenia na filologii polskiej zakłada uzyskanie przez absolwentów polonistycznego wykształcenia filologicznego, które uzupełnione zostaje przez kształcenie specjalnościowe, nakierowane na umiejętności zawodowe odpowiadające współczesnym potrzebom społeczno-gospodarczym. Celem kształcenia na ocenianym kierunku jest zatem zapewnienie absolwentom całościowej wiedzy i umiejętności z zakresu polonistycznie zorientowanego literaturoznawstwa i językoznawstwa, z uwzględnieniem ich złożoności społeczno-historyczno-kulturowej i kontekstów nauk humanistycznych, którzy będą potrafili ją wykorzystać zarówno do realizacji własnych przedsięwzięć badawczych, jak i zawodowych, świadomi konieczności nieustannego doskonalenia i weryfikacji wiedzy oraz w poczuciu odpowiedzialności za powierzone role społeczne i za dziedzictwo kulturowe. Ukierunkowanie badawcze zapewniają w szczególności specjalności *językoznawcza i literaturoznawcza* na II stopniu studiów, które przygotowują do kształcenia w szkole doktorskiej; specjalności *edytorsko-wydawnicza* na I stopniu oraz *edytorstwo współczesne* na II stopniu studiów przygotowują absolwentów do pracy zawodowej redaktorów, korektorów i edytorów tekstu na

stanowiskach redaktorskich w wydawnictwach i redakcjach czasopism, a specjalność *krytycznoliteracka* na I stopniu studiów – specjalistów w zakresie krytyki literackiej do pracy w placówkach kulturalnych i mediach elektronicznych. Celem kształcenia jest również wyposażenie absolwentów w wiedzę przydatną do realizacji własnych przedsięwzięć gospodarczych, np. w zakresie usług redakcyjnych czy o profilu edytorskim. Absolwent specjalności nauczycielskiej, realizowanej na obu poziomach kształcenia, po ukończeniu I i II stopnia studiów zyskuje przygotowanie do podjęcia pracy jako nauczyciel języka polskiego w szkole podstawowej i ponadpodstawowej.

Koncepcja i cele kształcenia na filologii polskiej są zgodne z polityką jakości i celami strategicznymi Uczelni dzięki zapewnieniu kształcenia studentów na wysokim poziomie akademickim przez dobrze przygotowaną, prowadzącą badania naukowe i podnoszącą swoje kwalifikacje kadre, czynnie uczestniczącą w życiu naukowym kraju i zagranicy, a także poprzez dostosowanie realizowanego programu studiów do oczekiwań rynku pracy, dzięki czemu absolwenci kierunku mogą zdobyć wykształcenie zapewniające realizację satysfakcjonujących ról społecznych i zawodowych na rynku pracy. Powiązanie koncepcji i celów kształcenia z misją społeczną Uczelni wyraża się także poprzez aktywność pracowników oraz studentów w popularyzacji wiedzy polonistycznej, animowanie życia naukowego i kulturalnego miasta i regionu oraz uczestnictwo w życiu publicznym.

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku mieszczą się w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, do których kierunek został przyporządkowany, ze wskazaniem na literaturoznawstwo jako dyscyplinę wiodącą. Zastrzeżenie dotyczy jednak nieadekwatnego, tzn. niewłaściwego pod względem proporcji przyporządkowania do dyscyplin naukowych w zestawieniu z przyjętą na kierunku koncepcją i celami kształcenia. Założone bowiem proporcje wyraźnie uprzywilejowują literaturoznawstwo (71% ECTS dla I stopnia studiów i 65% ECTS dla studiów II stopnia), co nie znajduje odzwierciedlenia w koncepcji kształcenia, która nastawiona jest w dużej mierze na umiejętności językowe i ich wykorzystywanie na rynku pracy oraz w działalności badawczej. Uwidacznia się to zarówno w zakresie obowiązkowego kształcenia polonistycznego, równorzędnie traktującego przygotowanie literaturoznawcze i językoznawcze, jak też w szczególności przy elastycznym wyborze ścieżki zajęć przez studentów (np. specjalność *edytorsko-wydawnicza* na I stopniu, *edytorstwo współczesne* i specjalność *językoznawcza* na drugim stopniu).

Koncepcja i cele kształcenia na ocenianym kierunku pozostają w ścisłym związku z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa polskiego. Badania literaturoznawcze dotyczą zagadnień teorii i historii literatury polskiej, polskiej literatury współczesnej, literatury światowej, również w ujęciu komparatystycznym, a także publicystyki i krytyki literackiej; obejmują w szczególności takie obszary badawcze, jak komparatystyka i translatoologia, tożsamości kulturowe, autobiografia i biografia, czasopiśmiennictwo i nowe media, ewolucja piśmiennictwa religijnego czy poetyki nowoczesne. Badania w zakresie językoznawstwa dotyczą polonistycznie zorientowanego językoznawstwa synchronicznego i diachronicznego, gramatyki i słownictwa języka polskiego w różnych aspektach, zwłaszcza poprawnościowym, komunikacyjnym, gramatycznym, stylistycznym, socjolingwistycznym, frazeologicznym i onomastycznym, gramatyki historycznej języka polskiego, stylistyki współczesnej i historycznej, leksykologii i leksykografii, historii języka polskiego, teorii i metodologii badań lingwistycznych, kultury języka polskiego; prowadzone badania zajmują się w szczególności zagadnieniami frazeologii i paremiologii, stylistyki tekstów artystycznych i użytkowych czy lingwistycznej analizy dyskursu medialnego.

Koncepcja i cele kształcenia na kierunku filologia polska dzięki uwzględnieniu kształcenia specjalnościowego odpowiadają na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym zawodowego rynku pracy. Do podjęcia pracy zawodowej przygotowują absolwenta zajęcia ogólnouczelniane z zakresu przedsiębiorczości oraz grupy zajęć specjalnościowych na obu stopniach kształcenia. Absolwent studiów filologii polskiej uzyskuje kwalifikacje do nauczania języka polskiego w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych po ukończeniu specjalności *nauczycielskiej* na studiach I i II stopnia. Absolwent specjalności *edytorsko-wydawniczej* na I stopniu jest przygotowany do pracy w redakcjach i wydawnictwach jako edytor, korektor lub redaktor, może również podejmować pracę w sferze szeroko rozumianej komunikacji publicznej jako redaktor czy korektor czasopism, biuletynów czy portali internetowych lub wykorzystać zdobytą wiedzę do realizacji własnych przedsięwzięć gospodarczych o profilu edytorskim i w zakresie usług redakcyjnych. Jest też gotowy do pogłębiania wiedzy, umiejętności i kompetencji na specjalności *edytorstwo współczesne* na studiach drugiego stopnia, która również przygotowuje absolwentów do pracy na stanowiskach redaktorskich w wydawnictwach i redakcjach czasopism, a także do własnej działalności o charakterze redaktorskim i redakcyjnym. Absolwent specjalności *krytycznoliterackiej* na I stopniu jest gotowy do aktywnego uczestnictwa we współczesnym życiu literackim w placówkach kulturalnych, redakcjach czasopism i w mediach elektronicznych i może podjąć pracę krytyka literackiego w mediach tradycyjnych i nowych mediach. Zgodnie z założoną koncepcją kształcenia, może także pogłębiać swoją wiedzę, umiejętności i kompetencje na studiach II stopnia, zwłaszcza na specjalności *literaturoznawczej*, która ma go przygotować do świadomego i kreatywnego uczestnictwa w życiu literackim oraz do pracy w „różnych placówkach i instytucjach kultury”; również dla absolwenta specjalności *językoznawczej* na drugim stopniu, dla którego przewidziano potencjalne miejsca pracy w instytucjach medialnych i agencjach reklamowych. Obie te specjalności realizowane na studiach drugiego stopnia – *językoznawcza* i *literaturoznawcza* – wyodrębnione zostały jednak w koncepcji kształcenia na innych zasadach niż specjalności „zawodowe” i nastawione są na pogłębianie specjalistycznej wiedzy i umiejętności polonistycznych, przygotowując do pracy badawczej, a nie pod kątem umiejętności zawodowych; adekwatne są zatem w tym wypadku wskazane również przez Uczelnię – jako potencjalne miejsca zatrudnienia – instytucje naukowe i badawcze, a nie miejsca pracy wymagające praktycznego ukierunkowania zawodowego. **Rekomenduje się** uspołnienie opisu koncepcji i celów kształcenia z sylwetkami absolwentów, w odpowiedzi na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego i konkretnego rynku pracy.

W wypracowanie koncepcji kształcenia na filologii polskiej zaangażowani byli nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku oraz studenci i przedstawiciele interesariuszy zewnętrznych, którzy opiniowali program studiów. Konsultacje z interesariuszami zewnętrznymi, zwłaszcza nauczycielami, wydawcami, przedstawicielami mediów i placówek kulturalnych, dotyczyły w szczególności obowiązujących na kierunku specjalności, w ograniczonym zakresie przyczyniając się do modyfikacji, związanych zwłaszcza z uaktualnieniem lub uzupełnieniem treści programowych (np. wprowadzenie na specjalności *nauczycielskiej* zagadnień dotyczących ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wykorzystania nowych technologii w kształceniu polonistycznym, a także nowych technologii w pracy edytora na specjalności *edytorsko-wydawniczej*). Konsultacje te nie miały jednak wpływu na samą koncepcję kształcenia polonistycznego i jego specjalnościowe/zawodowe ukierunkowanie, a taka całościowa refleksja z udziałem potencjalnych pracodawców pomogłaby lepiej dostosować się do oczekiwań rynku pracy i w rezultacie zwiększyć zainteresowanie kierunkiem kandydatów na studia. **Rekomenduje się** systemowe włączenie w proces monitorowania koncepcji i celów kształcenia interesariuszy zewnętrznych, a także cykliczne prowadzenie działań, które pozwolą na bieżące

monitorowanie koncepcji i celów kształcenia, co przełoży się na lepsze dostosowanie się do zmieniających się potrzeb rynku pracy, uwarunkowań społecznych oraz oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego. Potencjalni pracodawcy absolwentów ocenianego kierunku deklarują bowiem chęć współpracy przy wypracowywaniu, a nie tylko opiniowaniu koncepcji studiów polonistycznych.

Koncepcja i cele kształcenia nie uwzględniają nauczania i uczenia się z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W tej formie prowadzone są na kierunku jedynie zajęcia ogólnouczelniane: *szkolenie e-learningowe, szkolenie BHP i szkolenie biblioteczne.*

Ogólne efekty uczenia się założone dla kierunku (tzw. kierunkowe) oraz efekty uczenia się założone dla zajęć lub grup zajęć są zgodne z koncepcją i celami kształcenia. Ogólne efekty kierunkowe zapewniają tradycyjne wykształcenie filologiczne, obejmują wiedzę z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa, także tę dotyczącą teorii, metodologii i terminologii specjalistycznej, metod analizy i interpretacji literackiej i językowej różnych tekstów kultury, ujmują również kontekst wiedzy ogólnohumanistycznej, związku literatury polskiej z historią, kulturą i literaturą powszechną oraz wpływ czynników historycznych i społeczno-kulturowych na rozwój literatury i języka; zakładają wykształcenie umiejętności posługiwania się specjalistyczną terminologią literaturoznawczą i językoznawczą, w tym także w specjalistycznych tekstach, oraz wykształcenie odpowiedzialności za zachowanie dziedzictwa kulturowego regionu, kraju i świata i budowania tożsamości ze świadomością roli, jaką w tym procesie odgrywa wiedza o literaturze, języku i kulturze.

Efekty uczenia się są zgodne z poziomem 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji na studiach I stopnia oraz poziomem 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji na studiach II stopnia ze wskazaniem na literaturoznawstwo jako dyscyplinę wiodącą. Kierunkowe efekty uczenia się zostały jednak sformułowane w sposób nie w pełni specyficzny dla kształcenia na filologii polskiej poprzez konsekwentne odnoszenie się ogólnie do literaturoznawstwa i językoznawstwa, bez wskazania na polonistyczne ukierunkowanie tych dyscyplin. Tym samym generalnie mogą dotyczyć one każdego kierunku filologicznego, nie przywołując w żaden sposób specyfiki i kontekstów literatury polskiej i języka polskiego, np. „zna i rozumie w pogłębionym stopniu wybrane obszary zaawansowanej wiedzy z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa”, „zna i rozumie w pogłębionym stopniu główne tendencje rozwojowe badań literaturoznawczych i językoznawczych oraz kierunki przemian humanistyki polskiej i światowej” na I stopniu lub „zna i rozumie w pogłębionym stopniu główne tendencje rozwojowe badań literaturoznawczych i językoznawczych oraz kierunki przemian humanistyki polskiej i światowej” i „zna i rozumie w pogłębionym stopniu terminologię z zakresu badań nad literaturą, językiem i ich kontekstami” na II stopniu (pozytywnym wyjątkiem jest jeden efekt z zakresu wiedzy, w którym mowa o literaturze polskiej, co wynika z potrzeby opozycyjnego odniesienia się do literatury powszechnej: „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu związku literatury polskiej z historią, kulturą i literaturą powszechną”); opisy ogólnych efektów dla kierunku nie uwzględniają także konkretnych wybranych zagadnień z zakresu wiedzy szczegółowej (np. historii literatury polskiej czy współczesnego języka polskiego). Niespecyficzne pozostaje również część efektów z zakresu wiedzy, np. „zna i rozumie prawne i ekonomiczne uwarunkowania wybranych sfer działalności zawodowej” czy „zna i rozumie podstawowe zasady tworzenia i rozwijania różnych form przedsiębiorczości celem ich zastosowania w wybranych sferach działalności zawodowej”, które mogą dotyczyć każdego, nie tylko filologicznego kierunku i każdej działalności zawodowej. Ta ogólnikowość efektów uczenia się wynika także ze ścisłego powiązania, niekiedy niemal dosłownego powtarzania opisów zawartych w charakterystykach PRK, bez uwzględnienia specyfiki kształcenia polonistycznego. Jednocześnie różnica między efektami

ogólnymi dla I i II stopnia zasada się właściwie na zamianie przymiotnika „zaawansowany” na „pogłębiony”.

Ogólne efekty uczenia się założone dla kierunku nie potwierdzają przeważającej roli literaturoznawstwa jako dyscypliny wiodącej, w sposób symetryczny, niemal równorzędny uwzględniają bowiem wiedzę i umiejętności w zakresie językoznawstwa i literaturoznawstwa – wyjątek dotyczy jednego, zacytowanego wyżej efektu wskazującego na usytuowanie literatury polskiej w kontekście powszechnej.

Ogólne efekty założone dla kierunku odnoszące się do dyscyplin literaturoznawstwo i językoznawstwo nie do końca trafnie i specyficznie opisują zatem wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiąmane przez studentów filologii polskiej. Efekty sformułowane dla zajęć lub grup zajęć wykazują w tym zakresie co do zasady większą szczegółowość, w większości przypadków trafnie i specyficznie opisując zakres wiedzy, umiejętności i kompetencji studentów, np. po zajęciach podstawy stylistyki praktycznej student „zna i rozumie problematykę stylistyki praktycznej”, „zna terminologię językoznawczą z tego obszaru”, „zna metodologie i narzędzia badawcze służące opisowi, analizie, interpretacji i wartościowaniu tekstów użytkowych”. Zastrzeżenia dotyczą efektów sformułowanych dla niektórych zajęć, które powtarzają w dużej mierze efekty ogólne dla kierunku, odnosząc się niekiedy do wiedzy zarówno z językoznawstwa, jak i literaturoznawstwa, bez względu na przynależność dyscyplinową oraz specyfikę danych zajęć: np. po *antropologii literatury dawnej* student „zna miejsce nauki o języku i literaturze wśród innych nauk humanistycznych oraz terminologię językoznawczą i literaturoznawczą” i „potrafi wyszukiwać, analizować, oceniać, selekcjonować i użytkować informacje, dotyczące literatury i języka dzięki właściwemu doborowi źródeł oraz metod i narzędzi, w tym zaawansowanych technik informacyjno-komunikacyjnych”, a po *poetyce* „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu wybrane obszary wiedzy z zakresu literaturoznawstwa, w tym fakty, zjawiska, teorie wyjaśniające złożone zależności między nimi”, „potrafi posługiwać się we własnej praktyce badawczej i pracy zawodowej terminologią specjalistyczną z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa oraz posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi właściwymi dla humanistyki”. Tym samym niemożliwe jest w ramach wskazanych zajęć pełne osiągnięcie tak szeroko sformułowanych efektów uczenia.

Obok ogólnych efektów uczenia się dla kierunku określono równorzędne wobec nich, tzn. odsyłające do charakterystyk drugiego stopnia PRK, a nie do ogólnych efektów uczenia się dla kierunku, efekty dla poszczególnych specjalności na I i II stopniu. Ich opisy określają zestaw wiedzy, umiejętności i kompetencji dla poszczególnych specjalności potraktowanych na zasadzie osobnych *quasi*-kierunków – rozwijają czy dopełniają one ogólne efekty uczenia się, odnosząc się do wybranych zagadnień szczegółowych, np. absolwent specjalności *krytycznoliterackiej* na I stopniu „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu rolę krytyki literackiej w kształtowaniu odbioru literatury”, a specjalności *edytorstwo współczesne* na II stopniu „zna i rozumie w pogłębionym stopniu wpływ czynników historycznych i społeczno-kulturowych na rozwój edytorstwa”. Choć same w sobie efekty uczenia się dla specjalności zostały sformułowane w sposób trafny i specyficzny, to jednak nie uszczegóławiają one osiągniętych przez wszystkich studentów ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się, lecz rozszerzają je o opis dodatkowych kompetencji, które nie mogą być osiągnięte przez wszystkich studentów filologii polskiej, a jedynie tych, którzy realizują wybrane grupy zajęć. W konsekwencji absolwenci kierunku filologia polska osiągają zależnie od specjalności różne efekty uczenia się.

Zgodnie z przyjętą na kierunku koncepcją kształcenia absolwent specjalności *edytorsko-wydawniczej* na I stopniu jest przygotowany do pogłębiania wiedzy, umiejętności i kompetencji na specjalności *edytorstwo współczesne* na studiach II stopnia. Efekty uczenia się określone dla tej specjalności na II stopniu pogłębiają wiedzę i umiejętności osiągnięte na pokrewnej specjalności na I stopniu, dlatego ich osiągnięcie może być poważnie utrudnione dla absolwentów I stopnia, którzy nie ukończyli specjalności *edytorsko-wydawniczej* i wybrali *edytorstwo współczesne* na II stopniu - co jest możliwe, zgodnie z przyjętą na kierunku koncepcją otwartego wyboru specjalności przez studentów (wyjątkiem jest specjalność *nauczycielska*). Podobnie rzecz się ma z osiągnięciem efektów uczenia się założonych dla kierunku na studiach II stopnia w przypadku absolwentów kierunków, które nie miały charakteru filologicznego (nie były przyporządkowane do literaturoznawstwa i językoznawstwa) – dotyczy to w szczególności studentów, którzy wybrali specjalność *literaturoznawczą* lub *językoznawczą*, dla których to grup zajęć określone zostały specjalistyczne efekty specjalnościowe, wymagające wcześniejszego przygotowania polonistycznego lub przynajmniej ogólnie filologicznego. Poważne zastrzeżenia budzi zatem możliwość osiągnięcia przez absolwentów kierunków z nauk społecznych i humanistycznych efektów uczenia się na II stopniu filologii polskiej, których wiedza i umiejętności nie są weryfikowane podczas procesu rekrutacyjnego, zwłaszcza w zakresie wymienionych specjalności.

Efekty uczenia się odpowiadają wymaganiom stawianym przed studiami o profilu ogólnoakademickim, zakładając opanowanie przez studentów teorii, metodologii oraz terminologii specjalistycznej. Jednocześnie jednak silnie podkreślają zastosowanie wiedzy i umiejętności w wybranych sferach działalności zawodowej oraz uwarunkowania wybranych sfer działalności zawodowej, dowartościowując w szczególności praktyczny wymiar kształcenia polonistycznego, mimo iż absolwent II stopnia może ukończyć specjalność *językoznawczą* lub *literaturoznawczą* ukierunkowaną *stricte* badawczo, a nie zawodowo.

Efekty uczenia się sformułowane dla filologii polskiej są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, do których kierunek został przyporządkowany oraz zgodne z zakresem działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach. Poświadczają to w szczególności efekty sformułowane dla zajęć, które uszczegóławiają ogólne efekty uczenia się określone dla obu poziomów studiów w sposób specyficzny dla wymienionych dyscyplin, z zastrzeżeniem dotyczącym przywołanych powyżej przykładów zajęć, dla których efekty uczenia się zostały sformułowane zbyt ogólnie.

Efekty uczenia się uwzględniają umiejętności badawcze i kompetencje społeczne niezbędne w działalności naukowej absolwenta, który we własnej praktyce badawczej potrafi wykorzystać posiadaną wiedzę literaturoznawczą i językoznawczą, posługiwać się terminologią specjalistyczną, formułować i rozwiązywać złożone problemy dotyczące zjawisk literatury i języka, a także – po II stopniu – projektować innowacyjne sposoby i procedury realizacji zadań badawczych, formułować hipotezy dotyczące prostych problemów badawczych, realizować projekty lub zadania badawcze. Zapisy dotyczące kompetencji badawczych znalazły również odzwierciedlenie w efektach uczenia się określonych dla zajęć, uwzględniając np. poznanie teorii i metodologii literaturoznawczych i językoznawczych czy gotowość studenta do przestrzegania i rozwijania etyki zawodowej w działalności naukowej.

Kierunkowe efekty uczenia się zakładają osiągnięcie umiejętności komunikowania się w języku obcym na wymaganych przepisami prawa poziomach: absolwent I stopnia potrafi posługiwać się wybranym językiem obcym nowożytnym na poziomie B2 Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego,

a absolwent II stopnia – wybranym językiem obcym nowożytnym oraz terminologią specjalistyczną na poziomie B2+.

Efekty uczenia się dla zajęć na kierunku filologia polska zostały sformułowane w sposób zrozumiały, który pozwala na stworzenie systemu ich weryfikacji dzięki określeniu zakresu wiedzy i umiejętności do opanowania. Przykładowo, po zajęciach *historia literatury polskiej - pozytywizm, Młoda Polska* na I stopniu student „zna w zaawansowanym stopniu główne tendencje rozwojowe literatury XIX wieku, ich kontekst europejski oraz przemiany, jakim podlegała literatura w obu epokach (pozytywizm, Młoda Polska)”, a student, który ukończył *kształtowanie edycji: literatura dla dzieci i młodzieży* na specjalności *edytorstwo współczesne* na II stopniu „umie dobrać stosowne elementy typograficzne i graficzne do rodzaju publikacji”.

Program studiów w zakresie specjalności nauczycielskiej zakłada przygotowanie do wykonywania zawodu nauczyciela na studiach I i II stopnia oraz prawidłowo, uzyskanie kwalifikacji do nauczania przedmiotu – języka polskiego, po ukończeniu studiów II stopnia.

Efekty uczenia się dla specjalności nauczycielskiej obejmują pełen katalog efektów ogólnych określonych w rozporządzeniu w sprawie standardu i zadeklarowane są przez Uczelnię jako dodatkowe efekty dla kierunku studiów, wyłącznie dla specjalności nauczycielskiej, co jest założeniem właściwym. Problemem jednak jest, iż kaskadowość efektów wskazywana przez standard, tj. zestaw efektów szczegółowych wymaganych dla poszczególnych grup zajęć, nie została uwzględniona w programie, a same efekty szczegółowe określone przez standard nie są zawarte w programie na poziomie zajęć i grup zajęć w brzmieniu, jakie standard narzuca.

Uczelnia dowolnie przekształca i parafrazuje efekty standardu, określa nowe, autorskie efekty dla zajęć realizowanych w ramach tego standardu albo wprost pomija efekty wskazane przez standard. Dzieje się tak zarówno na studiach I, jak i II stopnia. Dla przykładu, żaden z efektów przyjętych dla zajęć *emisji głosu* nie jest zgodny z efektami szczegółowymi dla tych zajęć zamieszczonymi w standardzie. Uczelnia przyjęła tu zarówno efekty własne np. „zna i rozumie zasady dotyczące ćwiczeń oddechowych, fonacyjnych i artykulacyjnych”, efekty przekształcone np. „potrafi w praktyce korzystać z zasad skutecznej prezentacji” (przekształcony fragment efektu C.W7.), a także pominęła efekty ze standardu np. „potrafi poprawnie posługiwać się językiem polskim”, „jest gotów do skutecznego korygowania swoich błędów językowych i doskonalenia aparatu emisji głosu”. Problem ten widoczny jest w każdej grupie zajęć i w każdym zajęciu specjalności. Należy tutaj dodać, iż program może zakładać osiągnięcie dodatkowych efektów uczenia się w ramach zaprojektowanej przez Uczelnię specjalności nauczycielskiej i w dowolny sposób ją uatrakcyjniać, jednakże wówczas takie efekty winny być ulokowane poza zajęciami wskazywanymi przez Uczelnię jako realizacja standardu.

Kolejnym problemem jest, iż szczegółowe efekty uczenia się w kategorii wiedzy dla specjalności nauczycielskiej na studiach I stopnia zaplanowane zostały do osiągnięcia w stopniu zaawansowanym, a na studiach II stopnia w stopniu pogłębionym. Na studiach I stopnia jest to widoczne na przykład w programie zajęć *dydaktyka przedmiotu w szkole podstawowej* („zna i rozumie w stopniu zaawansowanym zasady komunikacji ze wszystkimi uczestnikami procesu dydaktycznego i wychowawczego”, „zna i rozumie w stopniu zaawansowanym podstawowe teorie dotyczące procesu wychowania, uczenia się i nauczania”). Na studiach II stopnia widać ten problem np. w ramach zajęć z grup B i D, gdzie określono efekty: „Posiada pogłębioną wiedzę z zakresu psychopatologii okresu dorastania”, „Zna i rozumie w pogłębionym stopniu zasady uwarunkowania metodyczne, psychologiczne i pedagogiczne pracy nauczyciela języka polskiego w szkole ponadpodstawowej”, „Ma

po głębioną wiedzę na temat uczestników pedagogicznej działalności: uczniach, nauczycielach, rodzicach, szczególnie pod kątem nieprawidłowości występujących w tych środowiskach”. Oznacza to, iż dyscypliny, do których te pogłębione efekty się odnoszą nie pełnią na kierunku roli subsydiarnej, co jest podejściem błędnym, gdyż kierunek przyporządkowany został do dyscypliny literaturoznawstwo, jako wiodącej oraz do dyscypliny językoznawstwo. Nieprawidłowość ta powiązana jest z pominięciem przez Uczelnię lokowaniem specjalności nauczycielskiej wraz z jej efektami ogólnymi w efektach przyjętych dla kierunku. Nie wskazano, bowiem, w jaki sposób i za pośrednictwem jakiego/jakich efektów uczenia się możliwe jest osiągnięcie efektów specjalnościowych w ramach specjalności nauczycielskiej. Nie ma bowiem wątpliwości, że w zakresie dyscyplin innych niż językoznawstwo i literaturoznawstwo studenci kierunku nie osiągną zaawansowanej (na studiach I stopnia) i pogłębionej (na studiach II stopnia) wiedzy.

Wobec powyższych uwag, należy stwierdzić, że standard realizowany jest nieprawidłowo i niekompletnie. Diagnoza ta to dowód, że koncepcja kształcenia nauczycieli jest spójna jedynie na poziomie deklaracyjnym, natomiast na poziomie aplikacyjnym jest w niespójna i niezgodna ze standardem.

Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 1 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	Zaleca się dostosowanie kierunkowych efektów uczenia się oraz efektów uczenia się dla zajęć i grup zajęć na studiach pierwszego i drugiego stopnia do odpowiednich poziomów 6. i 7. Polskiej Ramy Kwalifikacji.	Uczelnia wprowadziła zmiany w kierunkowych efektach uczenia się oraz efektach uczenia się dla zajęć i grup zajęć na studiach I i II stopnia, dostosowując je do odpowiednio do 6. i 7. poziomu PRK. Ze względu jednak na nie w pełni specyficzny sposób sformułowania ogólnych efektów uczenia założonych dla kierunku wymagają one jednak dalszego doskonalenia.	Zalecenie zrealizowane
2.	Zaleca się uwzględnienie w efektach uczenia się rozwijania wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności naukowej.	Wprowadzono odpowiednie zmiany w efektach uczenia się, polegające na uwzględnieniu w ich opisach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności naukowej.	Zalecenie zrealizowane

3.	Zaleca się sformułowanie ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się w taki sposób, by nie zawierały efektów uczenia się osiąganych tylko przez wybrane grupy studentów.	Nie podjęto działań w tym zakresie i nie wprowadzono zmian. Pozostawiono efekty specjalnościowe w ramach ogólnych efektów uczenia założonych dla kierunku, które mogą zostać osiągnięte jedynie przez wybrane grupy studentów, realizujące poszczególne specjalności.	Zalecenie niezrealizowane
4.	Zaleca się dostosowanie szczegółowych efektów uczenia się do specyfiki zajęć, na których są one osiągane.	Efekty uczenia się określone dla poszczególnych zajęć zostały doprecyzowane w większości zajęć, tak by lepiej oddawały ich specyfikę. Podjęte działania naprawcze przyjęły właściwy kierunek, nie objęły jednak jeszcze wszystkich zajęć, dlatego proces ten wymaga dalszego doskonalenia	Zalecenie zrealizowane

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 1¹⁰(kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Koncepcja i cele kształcenia na filologii polskiej są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tych dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy. Zastrzeżenie dotyczy nieadekwatnego, tj. niewłaściwego pod względem proporcji przyporządkowania do dyscyplin naukowych wobec założonej koncepcji i celów kształcenia.

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscyplinami literaturoznawstwo i językoznawstwo, do których jest przyporządkowany kierunek. Kierunkowe efekty uczenia się nie zostały jednak sformułowane w sposób specyficzny dla kształcenia na filologii polskiej, nie potwierdzają także przeważającej roli literaturoznawstwa jako dyscypliny wiodącej w zakresie 71% na I stopniu i 65% na II stopniu. Również w odniesieniu do części zajęć sformułowane dla nich efekty uczenia się nie zostały sformułowane w sposób trafny i specyficzny, powtarzając efekty ogólne dla kierunku i nie wskazując na przynależność dyscyplinową oraz specyfikę danych zajęć.

Założone dla kierunku efekty uczenia się nie mogą być osiągnięte przez wszystkich studentów kierunku. Tym samym nie zostało zrealizowane zalecenie, sformułowane w tym zakresie podczas poprzedniej

---

¹⁰W przypadku gdy propozycje oceny dla poszczególnych poziomów studiów różnią się, należy wpisać propozycję oceny dla każdego poziomu odrębnie.

wizytacji PKA. Obok ogólnych założonych dla kierunku efekty uczenia się sformułowano osobno efekty uczenia się dla specjalności, które nie uszczegóławiają osiągniętych przez wszystkich studentów ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się, lecz rozszerzają je o opis dodatkowych kompetencji. W konsekwencji absolwenci kierunku osiągają zależnie od specjalności różne efekty uczenia się i każda ze specjalności staje się *quasi*-kierunkiem studiów. Jednocześnie efekty uczenia się określone dla studiów II stopnia, w tym także poszczególnych specjalności, zakładające pogłębienie wiedzy, umiejętności i kompetencji osiągniętych na pokrewnej specjalności na I stopniu filologii polskiej, mogą nie zostać osiągnięte przy przyjętej na kierunku filologia polska koncepcji kształcenia, dopuszczającej swobodny wybór specjalności. Zastrzeżenia budzi także możliwość osiągnięcia przez absolwentów kierunków z nauk społecznych i humanistycznych efektów uczenia się na II stopniu filologii polskiej (zwłaszcza w zakresie specjalności *literaturoznawczej i językoznawczej*), których wiedza i umiejętności nie są weryfikowane podczas procesu rekrutacyjnego.

Efekty uczenia się sformułowane dla filologii polskiej są zgodne z aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, do których kierunek został przyporządkowany oraz zgodne z zakresem działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach. Pozwalają co do zasady na stworzenie systemu weryfikacji, z zastrzeżeniem dotyczącym pojedynczych zajęć, dla których efekty uczenia się zostały sformułowane zbyt ogólnie (np. *poetyka i antropologia literatury dawnej*).

Efekty uczenia się odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu, z zastrzeżeniem dotyczącym nadmiernego wyeksponowania praktycznego wymiaru kształcenia polonistycznego, nie w pełni odpowiadającemu założonej koncepcji i celom kształcenia.

Efekty uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie zawierają pełnego zakresu ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium niespełnione wynika z niezrealizowania zalecenia dotyczącego sformułowania ogólnych założonych dla kierunku efektów uczenia się w taki sposób, by nie zawierały efektów uczenia się osiągniętych tylko przez wybrane grupy studentów, a także dodatkowo zdiagnozowanych nieprawidłowości dotyczących:

1. nieadekwatnego, tzn. nieproporcjonalnego przyporządkowania kierunku do dyscyplin naukowych zgodnie z założoną koncepcją i celami kształcenia;
2. nie w pełni specyficznego sformułowania ogólnych efektów uczenia się dla kierunku oraz - częściowo - efektów uczenia się dla zajęć lub grup zajęć;
3. braku możliwości osiągnięcia przez wszystkich studentów filologii polskiej założonych dla kierunku efektów uczenia się na pierwszym i drugim stopniu kształcenia;
4. powiązania efektów uczenia się odnoszących się do kształcenia nauczycieli z efektami przyjętymi dla kierunku studiów;
5. nieuwzględnienia w programie kształcenia nauczycieli kompletu efektów szczegółowych wynikających ze standardu.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 2

Treści programowe na filologii polskiej zgodne są z założonymi efektami uczenia się oraz aktualnym stanem wiedzy w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, do których został przyporządkowany kierunek, jak również z zakresem działalności naukowej Uczelni w tych dyscyplinach. Program studiów na kierunku filologia polska obejmuje w zakresie literaturoznawstwa treści programowe dotyczące historii literatury polskiej i powszechnej, literatury współczesnej, analizy i interpretacji dzieła literackiego, poetyki oraz teorii literatury, a w zakresie językoznawstwa – zagadnienia dotyczące języka polskiego w jego aspekcie synchronicznym i diachronicznym, w tym treści z zakresu gramatyki opisowej i historycznej języka polskiego, stylistyki współczesnej i historycznej, leksykologii i leksykografii, historii języka polskiego, teorii i metodologii badań lingwistycznych oraz kultury języka polskiego. Treści te, realizowane są na studiach I stopnia przede wszystkim w grupie zajęć kierunkowych oraz na konwersatoriach z zakresu wiedzy o języku, literaturze, kulturze, z teorii i historii literatury polskiej, dotyczą literatury powszechnej, literatury środkowoeuropejskiej, a także szczegółowych zagadnień literaturoznawczych i językoznawczych, np. motyw szaleństwa w literaturze światowej, dramaturgia Witkacego w perspektywie komparatystycznej, kulturowa tożsamość płci, polska publicystyka emancypacyjna, narracje migracyjne w literaturze polskiej po 1989 roku, poetyki doświadczenia, gatunki krytycznoliterackie, czasopiśmiennictwo współczesne, polski dyskurs krytyczny XX wieku, życie kulturalne Pomorza Zachodniego itp. Na studiach II stopnia literaturoznawcze i językoznawcze treści programowe, realizowane w ramach zajęć kierunkowych oraz wykładów do wyboru z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa, dotyczą m.in. poezji polskiej w anglojęzycznym świecie literackim, komparatystyki literackiej, dyskursów później nowoczesności, literatury i ideologii, feministycznej krytyki literackiej, literatury użytkowej czy narratologii, tekstologii lingwistycznej czy stylistyki i pragmatyki językowej.

Treści programowe, obejmujące w szczególności teorie i metodologie literaturoznawcze i językoznawcze, zapewniają studentom również warsztat naukowy, pozwalający na opanowanie terminologii specjalistycznej oraz wykształcenie umiejętności formułowania problemów i stosowania różnych technik badawczych, gromadzenia i krytycznej selekcji materiału badawczego odpowiednio do postawionego problemu językoznawczego lub literaturoznawczego oraz budowania wypowiedzi naukowej w formie pisemnej i ustnej.

Realizowane są także treści z historii filozofii, historii Polski, wiedzy o kulturze oraz z zakresu dziedzictwa antycznego i biblijnego – w ramach zajęć ogólnouczelnianych i podstawowych na I stopniu

– oraz treści programowe z zakresu teorii kultury na II stopniu. Pozwalają one studentowi głębiej rozumieć zjawiska literackie i fakty językowe na tle ich uwarunkowań kulturowych, historycznych i filozoficznych, zwiększając tym samym ich wiedzę ogólnohumanistyczną. Niejasny jest powód włączenia do grupy zajęć podstawowych *analizy i interpretacji dzieła literackiego*, na których to zajęciach realizowane są teoretycznoliterackie, *stricte* literaturoznawcze treści programowe, ściśle związane z kierunkowym kształceniem polonistycznym. Rekomenduje się włączenie wymienionych zajęć do grupy zajęć kierunkowych.

Program studiów przewiduje także realizację treści programowych w zależności od wybranej przez studenta specjalności. Na specjalności *edytorsko-wydawniczej* na I stopniu realizowane są treści programowe z zakresu edytorstwa tekstu i edytorstwa naukowego, rodzajów i gatunków prasowych, historii i praktyki wydawniczej oraz pracy nad tekstem autorskim, a także korekty i adiustacji tekstów, na specjalności *edytorstwo współczesne* na II stopniu – zagadnienia dotyczące historii książki, edycji książek naukowych, podręczników, literatury dla dzieci i młodzieży, prasy oraz prozy i poezji współczesnej, a także prawnych i etycznych aspektów działalności wydawniczej. Na specjalności *krytycznoliterackiej* na I stopniu treści obejmują zagadnienia z zakresu teorii i krytyki literackiej, dawne i współczesne formy komunikacji społeczno-medialnej oraz współczesne życie kulturalne i literackie, zwłaszcza Pomorza Zachodniego. W ramach specjalności *językoznawczej* na II stopniu realizowane są zagadnienia dotyczące frazeologii i frazeografii polskiej, leksykalno-semantycznych zjawisk w polszczyźnie historycznej, socjolingwistyki i dialektologii; a na specjalności *literaturoznawczej* - z zakresu krytyki literackiej, literatury popularnej, antropologia literatury i literatury użytkowej.

Treści programowe w zakresie znajomości języków obcych realizowane są w trakcie lektoratów z języka obcego na I i II stopniu oraz dodatkowo uzupełniane są na konwersatoriach w języku obcym do wyboru. Zastrzeżenie dotyczy treści programowych na studiach II stopnia, które nie uwzględniają – zarówno na lektoracie z języka angielskiego, jak i niemieckiego – zagadnień związanych z językiem specjalistycznym. Częściowo rekompensują tę sytuację treści programowe realizowane w ramach obowiązkowych zajęć wybieralnych w języku obcym, na których wykorzystywane jest słownictwo specjalistyczne: na studiach I stopnia są to konwersatoria w angielskim: *rhetoric, persuasion (and) culture*, w języku niemieckim: *Sprachkommunikation*, a na studiach II stopnia: konwersatorium w języku angielskim: *Polish poetry in the English-speaking literary world* i w języku niemieckim: *Polnisch als Fremdsprache – ausgewählte Grammatikfragen*.

Treści programowe na kierunku filologia polska są aktualne i zgodne ze współczesną wiedzą i metodyką badań w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa. Pozostają one także w zgodzie z badaniami prowadzonymi w tych dyscyplinach, które wykorzystywane są przez nauczycieli akademickich na zajęciach kierunkowych, seminariach dyplomowych, konwersatoriach i wykładach do wyboru, a także częściowo na zajęciach specjalnościowych, których problematyka jest ściśle powiązana z działalnością naukową prowadzoną przez wykładowców (np. *polska publicystyka emancypacyjna, dyskursy modernizmu, moda w języku, feministyczna krytyka literacka, normatywne aspekty języka*).

Także zalecana literatura zajęć wskazuje z reguły na aktualność treści programowych oraz ich powiązanie z działalnością badawczą oraz współczesnymi tendencjami rozwojowymi literaturoznawstwa i językoznawstwa. Na tej podstawie dobór treści dla poszczególnych zajęć należy ocenić jako zapewniający kompleksowość i odpowiedni poziom szczegółowości treści w odniesieniu do specyfiki poszczególnych zajęć, z zastrzeżeniem dotyczącym zajęć z języka obcego na II stopniu kształcenia. Nie gwarantuje to jednak w pełni uzyskania wszystkich efektów uczenia się zakładanych

dla ocenianego kierunku ze względu na fakt, iż – zgodnie z koncepcją kształcenia – na studia II stopnia przyjmowani są absolwenci niepolonistycznych studiów licencjackich, którzy nie spełniają wymagań wstępnych niezbędnych do pełnego skorzystania z zajęć i osiągnięcia założonych efektów uczenia się.

Treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela, podobnie jak wcześniej omawiane efekty uczenia się, cechują się wieloma nieprawidłowościami. Po pierwsze, treści te nie umożliwiają osiągnięcia efektów uczenia się określonych w standardzie. Przykłady tej nieprawidłowości obecne są w każdym sylabusie zajęć dla specjalności nauczycielskiej na studiach I i II stopnia. Na przykład w programie *emisji głosu* nie uwzględniono treści dotyczących poprawnego posługiwania się językiem polskim, w *dydaktyce przedmiotu w szkole ponadpodstawowej* brakuje treści wynikających z efektu standardu „zna i rozumie integrację wewnątrz- i międzyprzedmiotową; zagadnienia związane z programem nauczania – tworzenie i modyfikację, analizę, ocenę, dobór i zatwierdzanie oraz zasady projektowania procesu kształcenia oraz rozkładu materiału”. Po drugie, treści nie umożliwiają osiągnięcia nawet tych efektów, które Uczelnia skonstruowała w sposób autorski, niezgodny ze standardem i wykazała dla zajęć realizujących standard. Najlepszym przykładem będzie tutaj sylabus zajęć *pedagogiki ogólnej*, gdzie zakres treści jest niewspółmiernie wąski do treści wynikających z efektów przyjętych dla tych zajęć. W konsekwencji, wiele treści zostało pominiętych, na przykład te, które umożliwiają osiągnięcie efektów: „zna i rozumie istotę procesu komunikacji interpersonalnej i występujące w nim zakłócenia, również te wynikające z nieprawidłowego funkcjonowania aparatu mowy, narządu wzorku i równowagi”, „potrafi projektować i realizować programy wychowawczo-profilaktyczne w zakresie treści i działań wychowawczych i profilaktycznych dostosowanych do wieku ucznia, skierowanych do ich rodziców lub opiekunów i nauczycieli, ocenia przydatność metod, procedur; tworzy sytuacje wychowawczo-dydaktyczne motywujące uczniów do nauki i pracy nad sobą, analizuje ich skuteczność oraz modyfikuje działania w celu uzyskania pożądanych efektów wychowania i kształcenia, również z wykorzystaniem nowych technologii”.

W konsekwencji powyższych nieprawidłowości, należy stwierdzić, iż treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie tworzą spójnej całości, która zgodna byłaby z wymogami standardu.

Określony w programie studiów czas trwania studiów oraz nakład pracy mierzony łączną liczbą punktów ECTS konieczny do ukończenia studiów (180 ECTS dla I stopnia studiów i 120 ECTS dla II stopnia) zapewniają osiągnięcie przez studentów założonych efektów uczenia się.

Liczba punktów przypisana do poszczególnych zajęć oraz grup zajęć do wyboru (w tym także specjalności) nie zostały w pełni poprawnie oszacowane. Liczba godzin zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów oraz liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów są zgodne z przepisami, przy czym liczba punktów ECTS uzyskiwana w ramach zajęć wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów została uszczegółowiona w sylabusach do zajęć. Przewidują one rozpisanie pracy własnej studenta na poszczególne aktywności składające się na pracę własną, co umożliwia potwierdzenie właściwych relacji między godzinami kontaktowymi z nauczycielem akademickim oraz samodzielnej pracy studenta. Składają się na nią: przygotowanie się do zajęć, „studiowanie literatury”, przygotowanie projektu, eseju lub innych prac, przygotowanie do egzaminu lub zaliczenia, a także udział w konsultacjach. W sylabusach niektórych zajęć wymiar godzin przewidzianych na konsultacje jest jednak proporcjonalnie bardzo wysoki wobec liczby godzin kontaktowych: np. student I stopnia w ramach zajęć *analiza i interpretacja dzieła literackiego* realizuje

średnio 6 h konsultacji na 30 h zajęć, *ortografia i interpunkcja* – 5 h konsultacji na 15 h zajęć (przy czym nie przewidziano nakładu pracy na przygotowanie się do zajęć i czytanie literatury, a jedynie 4 h na przygotowanie się do egzaminu), *nauki pomocnicze* – aż 15 h konsultacji na 20 h zajęć; na II stopniu *dyskursy późnej nowoczesności* na II stopniu zakładają 15 h konsultacji przy 60 h zajęć, a *antropologia literatury* aż 25 h konsultacji przy 45 h zajęć (a zarazem stosunkowo niewiele, bo tylko 18 h na „studiowanie literatury”, która obejmuje 13 lektur obowiązkowych i podobną liczbę nadobowiązkowych). Te wysokie wartości liczbowe przekładają się na odpowiednio wysokie potencjalne obciążenie nauczyciela akademickiego, który przy grupie 10-osobowej obok 25 h zajęć powinien zarezerwować 450 h na konsultacje, co wydaje się mało prawdopodobne. Jednocześnie dla konsultacji określone zostały treści programowe, nie wskazano jednak na formy ich weryfikacji. Rekomenduje się podjęcie działań, które pozwolą na właściwe oszacowanie punktów ECST z uwzględnieniem pracy własnej studenta i urealnienie w jej ramach godzinowego udziału konsultacji.

Sekwencja zajęć w planie studiów dostosowana jest do charakteru realizowanych treści programowych oraz zapewnia osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Zajęcia zaplanowane zostały w ramach harmonogramu zajęć w sposób poprawny i równomierny, a ich układ jest specyficzny dla kształcenia polonistycznego. Zastrzeżenie dotyczy kolejności zajęć teoretycznoliterackich na I stopniu: *analiza i interpretacja dzieła literackiego*, realizowana w I semestrze, I roku, zakłada „znajomość podstawowych terminów z zakresu poetyki oraz podstawowych wiadomości z zakresu historii literatury polskiej, zwłaszcza literatury XX wieku”, przy czym zajęcia z poetyki trwają od II do IV semestru. Rekomenduje się takie ustalenie kolejności realizowanych w ramach tych zajęć treści programowych, by możliwe było osiągnięcie założonych efektów uczenia się.

Różnorodny pozostaje dobór form zajęć, które uwzględniają specyfikę nauczanych treści programowych i zapewniają osiągnięcie założonych efektów uczenia się, także w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Program studiów przewiduje zajęcia w formie wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów, seminariów, lektoratów i praktyk. Właściwe są także proporcje między wykładami a pozostałymi formami zajęć, ze wskazaniem na dominację form aktywizujących studenta – zajęcia inne niż wykłady około dwukrotnie przeważają nad formą wykładową.

W formie wykładów realizowane są zwłaszcza zajęcia podstawowe (np. *historia filozofii, teoria kultury*) i kierunkowe (np. *literatura środkowoeuropejska, teorie językoznawcze*), a także – zajęcia wprowadzające zagadnienia teoretyczne na specjalnościach, wykłady do wyboru i wykłady ogólnouczelniane. Konwersatoria pozwalają na kształtowanie praktycznych umiejętności, stanowią również okazję do zastosowania wiedzy zdobytej przez studentów podczas wykładów (np. *historia literatury polskiej, historia języka polskiego*). Forma zajęć konwersatoryjnych jest stosowana na specjalnościach. Zajęcia językowe (język obcy, łacina) realizowane są w formie lektoratów. W formie ćwiczeń odbywają się zajęcia wychowania fizycznego, *technologie informacyjne* oraz wybrane zajęcia na specjalności nauczycielskiej. Część zajęć na tej specjalności (w ramach bloków: *dydaktyka przedmiotu w szkole podstawowej / ponadpodstawowej*) jest realizowana w formie laboratoriów.

Studenci filologii polskiej wybierają na I stopniu jedną spośród trzech specjalności: *edytorsko-wydawniczą, krytycznoliteracką* lub *nauczycielską* (28 ECTS), konwersatoria z zakresu wiedzy o języku, literaturze i kulturze, seminarium licencjackie, język obcy oraz wykłady ogólnouczelniane. Studenci II stopnia wybierają jedną spośród czterech specjalności: *edytorstwo współczesne, językoznawczą,*

*literaturoznawczą lub nauczycielską (23 ECTS), wykłady z językoznawstwa i literaturoznawstwa, seminarium magisterskie, język obcy oraz konwersatorium do wyboru w języku obcym. Liczba punktów ECTS przypisana zajęciom do wyboru jest zgodna z wymaganiami i przekracza wymagane 30%. Studenci mogą wybierać przykładowo spośród konwersatoriów: *ciało ludzkie – ideał, fantom, obiekt pożądania; polska publicystyka emancypacyjna; antropologia literatury dawnej; kategoria rodzaju; ortografia i interpunkcja; pragmatyka językowa; Sprachkommunikation (komunikacja językowa) - konwersatorium w języku niemieckim. Także wybór seminariów odbywa się zgodnie z zainteresowaniami studentów, co pozwala na elastyczne kształtowanie ścieżki kształcenia, tak w zakresie literaturoznawstwa, jak i językoznawstwa. Bardziej problematyczny okazuje się wybór specjalności, zwłaszcza na II stopniu, ze względu na relatywnie niewielką liczbę studentów, co utrudnia zawiązanie się wszystkich czterech specjalności zgodnie z wyborem studentów. Mimo tych trudności udaje się uruchomić zwykle po dwie specjalności (obecnie: na I roku II stopnia realizowana jest *nauczycielska i literaturoznawcza*, a na II roku – *nauczycielska i edytorstwo współczesne*).**

Spełnione zostały także wymogi dotyczące liczby punktów przypisanych zajęciom powiązanim z prowadzonymi na Uczelni badaniami naukowymi w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, która na studiach obu poziomów stanowi ponad 50% ogólnej liczby ECTS, obejmując zajęcia z grupy zajęć kierunkowych, konwersatoriów i wykładów do wyboru z zakresu literaturoznawstwa i językoznawstwa, seminaria dyplomowe oraz – częściowo – zajęcia specjalnościowe.

Program studiów filologii polskiej przewiduje zajęcia z języka obcego, do wyboru – angielskiego lub niemieckiego, w wymiarze 120 h lektoratu na I stopniu studiów (10 ECTS, po 30 h w semestrach III – VI) oraz w wymiarze 30 h (2 ECTS) lektoratu na II stopnia. Na studiach II stopnia w języku obcym (angielskim i niemieckim) realizowane są również wykłady do wyboru z zakresu literaturoznawstwa lub językoznawstwa, podczas których kształcone są specjalistyczne kompetencje językowe w zakresie terminologii literaturoznawczej i językoznawczej.

Na ocenianym kierunku realizacja zajęć z dziedziny nauk społecznych w wymiarze nie mniejszym niż 5 ECTS zapewniona jest obecnie na każdym poziomie kształcenia jedynie dla specjalności *nauczycielskiej*. Studenci pozostałych specjalności na I stopniu obowiązkowo realizują treści programowe z zakresu nauk społecznych na zajęciach *ochrona własności intelektualnej* (1 ECTS) oraz *podstawy przedsiębiorczości* (1 ECTS), mogą również wybrać wykłady ogólnouczelniane z zakresu nauk społecznych (2 ECTS). Na II stopniu studenci, którzy nie wybrali specjalności *nauczycielskiej*, realizują treści z nauk społecznych jedynie na zajęciach z *przedsiębiorczości* (1 ECTS). Uczelnia zapewnia, że od roku akad. 2024/25 zostaną wprowadzone (w zależności od wiodącej dyscypliny, do której przypisany jest kierunek) wykłady z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych. Na obu poziomach studiów *filologia polska* zostaną wprowadzone odpowiednie grupy zajęć z dziedziny nauk społecznych w wymiarze 5 ECTS (wykłady: *współczesne finanse, marketing i komunikacja marketingowa, integracja europejska – perspektywy i wyzwania, ochrona praw człowieka, społeczna odpowiedzialność biznesu, kreatywność i innowacje, społeczeństwo informacyjne* na I stopniu oraz *zarządzanie projektami, negocjacje, wprowadzenie do psychologii, miasto – fenomen przestrzenny i społeczny, nowe trendy w turystyce, podatki, wprowadzenie do sztucznej inteligencji, cyberprzestępczość* na II stopniu. Rekomenduje się skuteczne wprowadzenie tej oferty.

Zgodnie z przygotowanym przez Uczelnię zestawieniem, do wykonywania zawodu nauczyciela, sumarycznie na studiach I i II stopnia, przygotowują zajęcia zorganizowane w Uczelni w wymiarze 630

godzin i 46 ECTS, w tym na studiach I stopnia 380 godzin i 26 ECTS, a na studiach II stopnia 250 godzin i 20 ECTS. Liczba godzin i punktów ECTS przewyższa nieznacznie wytyczne podane w standardzie. Problem jednak w tym, że zajęcia wykazane przez Uczelnie jako spełnienie standardu de facto tego standardu nie spełniają z uwagi na brak uwzględnienia efektów szczegółowych ze standardu. W konsekwencji należy stwierdzić, że podana liczba godzin i punktów ECTS dla zajęć zorganizowanych w Uczelni nie służy realizacji standardu przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela, ponieważ w przypadku żadnych zajęć nie stwierdzono zgodności ze standardem. Program kształcenia nauczycieli pozostaje zatem prawidłowy i zgodny ze standardem jedynie na poziomie deklaratywnym. Problem ten dotyczy również treści programowych.

Z powyższymi nieprawidłowościami związana jest kolejna tj. szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą godzin oraz punktów ECTS, w którym Uczelnia uwzględnia formę zajęć pn. „konsultacje”, na które przeznaczają pomiędzy 1 a 12 godzin pracy studenta w semestrze, razem 55 godzin na studiach I stopnia, 40 na studiach II stopnia. Dla tej formy nie określono efektów uczenia się, a dodatkowo, nie jest to forma obowiązująca wszystkich studentów, którzy w konsultacjach uczestniczą w miarę potrzeb, w wymiarze dowolnym albo nie uczestniczą w nich w ogóle. W efekcie niektórzy studenci osiągają liczbę ECTS wymaganą do ukończenia studiów, inni nie, gdyż liczba ta pomniejszona jest o 1-2 ECTS.

Uczelnia prawidłowo wykazała, że w ramach standardu realizuje zajęcia zintegrowane z realizacją praktyk. Problem jednak w tym, iż formy i zakresu tego zintegrowania nie uwzględniono w programie studiów. Rekomenduje się uwzględnienie w programie zakresu i formy integracji zajęć z praktyką zawodową w ramach grupy zajęć B.

Sekwencja zajęć przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela jest właściwa. Przygotowanie psychopedagogiczne w ramach grupy B poprzedza grupę zajęć D koncentrującą się wokół dydaktyki przedmiotowej na poszczególnych etapach edukacyjnych (na II na studiach I stopnia, na III etapie na studiach II stopnia). Taka sekwencja umożliwia studentowi właściwą progresję kompetencji w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela.

Dobór form zajęć i proporcje liczby godzin zajęć realizowanych w poszczególnych formach jest częściowo zgodny z regułami i wymaganiami zawartymi w standardzie kształcenia określonym w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 Ustawy. Zgodnie z wymogami standardu, w ramach grupy zajęć B dwie, 2/3 godzin zajęć, czyli w programie 140 godzin, powinno być realizowanych w formie wykładów i ćwiczeń. Tymczasem, Uczelnia zaplanował tych godzin 210 w formie wykładów, ćwiczeń oraz konwersatoriów, niezgodnie ze standardem i nie zaplanował również wymaganej liczby godzin zajęć zintegrowanych z praktyką (tj. pozostała 1/3 ogólnej liczby zajęć w grupie B, tj. 70). Rekomenduje się dostosowanie form zajęć oraz wymaganych proporcji określonych form zajęć do wymogów określonych w standardzie.

Metody dydaktyczne stosowane na filologii polskiej są różnorodne, pozostają w ścisłym związku ze specyfiką kształcenia polonistycznego i zapewniają osiągnięcie przez studentów wszystkich założonych efektów uczenia się. Nakierowane są na potrzeby studenta i pozostają zgodne z tradycjami kształcenia uniwersyteckiego, a ich zróżnicowanie zależy od treści programowych oraz merytorycznych celów i form zajęć. Wykłady są realizowane z wykorzystaniem metod podających wspieranych prezentacjami multimedialnymi (np. wykład informacyjny, problemowy i konwersatoryjny). Podczas zajęć konwersatoryjnych to wykorzystywane są takie metody jak: dyskusja, klasyczne metody problemowe, ćwiczenia oparte na wykorzystaniu różnych źródeł wiedzy, praca z tekstem literackim

i naukowym oraz tekstami kultury, analiza i interpretacja tekstów źródłowych, studia przypadku, ćwiczenia językowe czy praca ze słownikiem. Od roku akademickiego 2021/2022 zwiększono udział metod ćwiczeniowych powiązanych z samodzielnym konstruowaniem wypowiedzi pisemnych przez studentów (np. esej interpretacyjny) i metod aktywizujących studentów, np. burza mózgów, technika analizy SWOT, metoda kuli śniegowej, metoda stolików eksperckich, giełda pomysłów, konstruowanie map myśli. Rozwijaniu umiejętności praktycznych, w szczególności na zajęciach specjalnościowych, sprzyjają metody ćwiczeniowe, a także obserwacja, zajęcia praktyczne i ćwiczenia warsztatowe.

Metody kształcenia stosowane na filologii polskiej umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej w zakresie literaturoznawstwa i językoznawstwa w szczególności dzięki metodom wykorzystywanym na seminariach dyplomowych. Efekty związane z umiejętnością rozwiązywania problemów, mające przełożenie na przyszłą pracę badawczą, realizowane są przez kreatywne metody projektowe. Podczas seminariów stosowane są także elementy wykładu problemowego i konwersatoryjnego, ćwiczenia przedmiotowe, dyskusja seminaryjna, prezentacja, referat. Na zajęciach z języka obcego wśród stosowanych metod znajdują się konwersacje, symulacja scenek z życia codziennego, słuchanie dialogów, tekstów i wiadomości, oglądanie krótkich filmów (sceny z życia codziennego), czytanie, analiza i tłumaczenie tekstów, ćwiczenia gramatyczne (pisane i interaktywne), pisanie krótkich tekstów (maile, listy), prezentacje samodzielnie przygotowanych zagadnień, co jest właściwe dla uzyskania poziomu biegłości językowej B2, ale nie jest adekwatne do wymogów kształcenia w zakresie języka specjalistycznego (poziom B2+).

Repertuar stosowanych metod jest zatem różnorodny i stymuluje studentów do samodzielności i pełnienia aktywnej roli w procesie uczenia się, umożliwiając osiągnięcie założonych efektów uczenia się oraz właściwie wykorzystanie środków i narzędzi dydaktycznych. W doborze metod uwzględniane są w umiarkowanym stopniu najnowsze osiągnięcia dydaktyki akademickiej, a w nauczaniu stosowane są właściwie dobrane środki i narzędzia dydaktyczne wspomagające osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Dostosowanie procesu uczenia się do zróżnicowanych potrzeb grupowych i indywidualnych studentów polega przede wszystkim na indywidualizacji podejścia do studenta, czemu sprzyjają niewielkie grupy zajęciowe. Student ze szczególnymi potrzebami ma prawo do zapewnienia dostępnych miejsc prowadzenia zajęć i warunków uczestnictwa w zajęciach bez ograniczeń, dostępnych materiałów dydaktycznych, używania na zajęciach narzędzi wspomagających proces uczenia się, indywidualnych warunków korzystania z biblioteki. Istnieje również możliwość dostosowania w ramach poszczególnych zajęć metody uczenia się dla studentów ze szczególnymi potrzebami.

Praktyki zawodowe przewidziano w programie studiów na wszystkich oferowanych specjalnościach. Efekty uczenia się zakładane dla praktyk na specjalnościach nienauczyielskich na studiach I i II stopnia zostały skonstruowane wadliwie.

Pierwszym problemem jest sama liczba i zakres efektów przyjętych dla praktyk na różnych specjalnościach w kontekście takiego samego wymiaru praktyk. I tak, na studiach I stopnia na specjalności edytorsko-wydawniczej przewidziano szeroki wachlarz 14 efektów (3 w kategorii wiedzy, 8 umiejętności i 3 kompetencji społecznych), które obejmują bardzo zróżnicowane kompetencje, podczas gdy dla drugiej, równoległej specjalności krytycznoliterackiej, określono tylko 4 efekty (po 1 w kategoriach wiedzy i kompetencji społecznych oraz 2 umiejętności), a zakres tych kompetencji jest bardzo wąski i niespecyficzny dla środowiska zawodowego. Dodatkowo, efekty dla specjalności edytorsko-wydawniczej są rozbudowane, wielocłonowe, ze sformułowaniami poszerzającymi ich

zakres (np. „zna zasady i metody wykonywania podstawowych zadań edytorsko-wydawniczych z uwzględnieniem wypracowanych w danej instytucji procedur, reguł etyki zawodowej, dobrych praktyk oraz ze świadomością wagi problematyki równościowej”), podczas gdy te mniej liczne efekty dla drugiej specjalności sformułowano w sposób prosty i jednoznaczny (np. „umie waloryzować twórczość literacką i krytyczną”). Należy w tym miejscu również zauważyć, iż określony w programie praktyk cel: „(...) kształtowanie kompetencji krytycznoliterackich studentów przygotowujących się do pracy w instytucjach edukacji, kultury i mediów” oraz powiązany z nim efekt „zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia z zakresu teorii i praktyki nauki o kulturze ukierunkowaną na działalność krytycznoliteracką” zostały błędnie przyjęte dla zajęć o charakterze praktycznym-weryfikacyjnym, których zadaniem jest wykorzystywanie w praktyce efektów osiągniętych w wyniku realizacji pozostałych zajęć np. *rynek książki, gatunki krytycznoliterackie, literatura i publicystyka* oraz inne specjalnościowe. W konsekwencji, przywołany wcześniej efekt dotyczący umiejętności waloryzacji twórczości jest efektem osiąganym podczas zajęć, nie w wyniku praktyk, podczas których student powinien w praktyce skorzystać z zasobów osiągniętych wcześniej efektów. Problemem powiązany jest, że zakres efektów w kategorii wiedzy na studiach I i II stopnia nie jest zgodny z profilem praktyki, gdyż wśród efektów w kategorii wiedzy przewidziano zaawansowaną wiedzę na studiach I stopnia („zna i rozumie w zaawansowanym stopniu zagadnienia z zakresu teorii i praktyki ...”) oraz założono pogłębianie wiedzy o metodologii wykonywania zadań w instytucji przyjmującej („ma pogłębioną wiedzę o metodach wykonywania zadań w instytucji zajmującej się działalnością edytorsko-wydawniczą”).

We wszystkich sylabusach dotyczących praktyk zauważalny jest brak działań jakościowych odnośnie konstruowania ich programów, gdyż dyskrepancje w liczbach i zakresach efektów stanowią punkt wyjścia do kolejnych nieprawidłowości np. określania treści dla praktyk, rozliczania nakładu czasu pracy studenta, metod weryfikacji i oceny osiąganych efektów, ogólnego nieuporządkowania praktyk, braku podejścia systemowego do praktyk w ramach prowadzonego przez Uczelnię kierunku studiów.

Treści programowe przyjęte dla praktyk w istocie nie zostały sformułowane, gdyż na studiach II stopnia w specjalności językoznawczej i literaturoznawczej uzależnione są od specjalności, zapotrzebowania instytucji przyjmującej praktykantów oraz opiekuna praktyk, co jest założeniem nieprawidłowym, gdyż to Uczelnia ustala program studiów dla kierunku, w tym program praktyk, a w nim treści kształcenia. Z kolei na studiach I stopnia, dla dwóch specjalności, dla których zastosowano prawidłowo dwa odrębne katalogi efektów, 15 efektów dla edytorsko-wydawniczej oraz 4 efekty dla krytycznoliterackiej, treści mają takie samo brzmienie i dodatkowo, nie umożliwiają osiągnięcia kompletu efektów uczenia się ani w przypadku jednej specjalności, ani drugiej.

Wymiar praktyk określony w programie studiów wynosi 60 godzin i 6 ECTS na studiach I stopnia oraz 60 godzin i 3 ECTS na studiach II stopnia. Nakład pracy studenta wyrażony liczbą ECTS nie został właściwie oszacowany. Na studiach I stopnia na specjalności edytorsko-wydawniczej założono 100 godzin przygotowania do zajęć, 10 godzin konsultacji (o których już pisano wcześniej w raporcie w odniesieniu do programu kształcenia nauczycieli), a także 30 godzin studiowania literatury. Nie określono efektów uczenia się dotyczących tych form zajęć ani metod weryfikacji tych efektów w wyniku realizacji tych form. Sylabus nie przewiduje również żadnych treści powiązanych z wyżej wymienionymi formami. Oznacza to, że nakład pracy studenta w przypadku praktyk jest przeszacowany. Z drugiej strony, w rozliczeniu nakładu pracy studenta nie uwzględniono zakładanych 60 godzin, podczas których student przebywać ma w zakładzie pracy praktykodawcy. Stąd, z uwagi na nieprawidłowe założenia Uczelni stosowane w konstruowaniu programu praktyk, w obecnym stanie

faktycznym nie ma możliwości określenia w sposób jednoznaczny i rzetelny nakładu pracy studenta na osiągnięcie efektów dla praktyk, dopóki zasady szacowania nakładu pracy studenta nie zostaną jasno przez Uczelnię ustalone.

Umieszczenie praktyk w planie studiów nie jest właściwe – to ostatni semestr studiów na studiach I stopnia i semestr 3 na studiach II stopnia. Dobór miejsc praktyk jest raz zgodny, a raz niezgodny z efektami uczenia się przyjętymi dla praktyk. Podczas wizytacji stwierdzono na przykład odbywanie praktyki na specjalności studiów II stopnia edytorstwo współczesne w bibliotece, gdzie główne działania praktykanta polegało na zapoznawaniu się z pracą kolejnych działów biblioteki oraz 6-godzinnej rozmowie z redaktorem. W rezultacie, żaden z efektów nie został osiągnięty. Nie wszystkie miejsca praktyk zapewniają więc osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Metody weryfikacji i oceny osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się zakładanych dla praktyk, określone są w sylabusie oraz w Wydziałowym regulaminie praktyk zawodowych. Obejmują opinie w dzienniku praktyk oraz weryfikację poprzez obserwację, przy czym warunkiem uzyskania zaliczenia jest odbycie praktyki i jej udokumentowanie w dzienniku.

Wymogi dotyczące weryfikacji efektów uczenia się z zakresie praktyk nie są jasne, gdyż do tych efektów wprost się nie odnoszą. Nie wynika z nich również, jaki jest tryb i forma, a także zakres merytoryczny obserwacji studenta podczas zajęć praktycznych oraz sposób jej dokumentowania. Nie wiadomo również, kto te obserwacje prowadzi. Nie jest więc jasne, w jaki sposób następuje weryfikacja i ocena efektów uczenia się, i jakie są kryteria ich oceny.

Podczas wizytacji Uczelnia przedstawiła dokumentację praktyk zawodowych służącą weryfikacji efektów uczenia się, w tym: informacje studenta o podjęciu praktyki zawodowej, opinie pracodawcy o przebiegu praktyk wraz z ich oceną, a także dzienniki praktyki. Metody weryfikacji efektów uczenia się z założenia są prawidłowe, typowe, jakie stosują uczelnie, jednak nie uwidoczniło w dokumentacji efektów uczenia się, które zostały ocenione przez uczelnianego opiekuna zaliczającego praktyki, żadnych próbek prac studenta wraz z oceną czy też komentarzem opiekuna zakładowego, które potwierdzałyby osiągnięcie efektów, wyników obserwacji studenta prowadzonej podczas praktyki przez opiekuna, w tym weryfikacji efektów poprzez obserwację. Metody nie umożliwiają więc kompleksowej weryfikacji i oceny efektów prowadzonej przez osobę zaliczającą praktyki na Uczelni. Nie odnoszą się do efektów w sposób jakościowy, a dokumentacja praktyk nie potwierdza osiągnięcia tych efektów – na podstawie zapisów w programie studiów weryfikacja opiera się na podstawie dokumentacji praktyki oraz dodatkowo na podstawie obserwacji, której nie udokumentowano.

Narzędzia, mimo że z założenia właściwe, poprzez sposób, w jaki są stosowane, nie umożliwiają weryfikacji przyjętych dla praktyk efektów uczenia się. Problemem powiązany jest, że efekty są weryfikowane przez zakładowego opiekuna, którego kompetencje do prowadzenia takiej oceny nie są weryfikowane przez Uczelnię w procedurach jakościowych.

Liczba opiekunów praktyk z ramienia Uczelni jest duża – to inny nauczyciel akademicki w przypadku każdej specjalności, którego wskazują władze Jednostki. Opiekun zakładowy to zazwyczaj jedna osoba wyznaczana przez przyjmujący zakład pracy, co również zaspakaja potrzebę procesu dydaktycznego. Zastrzeżenia budzą jednak kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje zakładowych opiekunów praktyk, które, w zależności od miejsca, gdzie praktyka się odbywa, są raz właściwe, raz niewłaściwe w odniesieniu do zaplanowanych dla praktyk efektów. Problem ten widoczny jest już w sylabusach praktyk, które dopuszczają wiele możliwych rodzajów miejsc praktyk. Konsekwentnie, tym samym problemem obarczone są infrastruktura i wyposażenie miejsca praktyk – raz zgodne, raz niezgodne

z potrzebami procesu nauczania, raz umożliwiające, raz nieumożliwiające osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się oraz prawidłową realizację praktyk. W rezultacie, student nie ma możliwości, niezależnie od dobru miejsca praktyki, osiągnąć na przykład efektu: „Ma pogłębioną wiedzę o sposobie funkcjonowania instytucji zajmującej się działalnością edytorsko-wydawniczą”, który może być osiągnięty jedynie u praktykodawcy zajmującego się działalnością edytorsko-wydawniczą jako główną działalnością operacyjną. Rekomendacja dotycząca miejsc praktyk zamieszczona została w dalszej części oceny.

W Uczelni obowiązuje wydziałowy regulamin określający procedurę odbywania praktyk na kierunku oraz, dodatkowo, regulaminy dotyczące studiów I i II stopnia określone odrębnie, uszczegółowiające regulamin. Dokumenty określają cele praktyk, zakres programowy, zasady organizacji, terminy odbywania praktyk, miejsca praktyk, wskazują osoby odpowiedzialne za organizację i nadzór nad praktykami, w tym ich zadania i zakres odpowiedzialności, obowiązki studenta, a także warunki zaliczenia. Na podstawie tego regulaminu nie określono warunków kwalifikowania na praktykę, trybu i formy przeprowadzania hospitacji praktyk, zasad współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk, a także ich sposobów komunikowania się. Rekomenduje się uwzględnienie w dokumentach dotyczących praktyki warunków kwalifikowania na praktykę, trybu i formy przeprowadzania hospitacji praktyk, zasad współpracy osób nadzorujących praktyki na kierunku z opiekunami praktyk, a także ich sposobów komunikowania się.

Uczelnia zapewnia miejsca praktyk dla studentów, jednakże z założenia ciężar znalezienia miejsca praktyki spoczywa na studencie. Nie jest to postępowanie właściwe, gdyż to Uczelnia zapewnia warunki do realizacji programu studiów, nie student. Rekomenduje się dostosowanie zasad regulujących zapewnienie miejsca praktyk do tego warunku. Ponadto, nie określono kryteriów jakościowych, jakie mają spełniać miejsca praktyk samodzielnie wskazane przez studentów, ich infrastruktura oraz opiekunowie zakładowi. W szczególności nie określono wymogów stawianych miejscom praktyk, środowisku, w którym mają miejsce, w tym infrastrukturze, a także opiekunom praktyk pod kątem umożliwiania studentom osiągnięcia efektów uczenia się, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych. Rekomenduje się przyjęcie szczegółowych kryteriów jakościowych stawianych miejscom odbywania praktyk, w tym ich infrastrukturze, włączając oprogramowanie oraz opiekunom zakładowym w taki sposób, aby umożliwiały one osiągnięcie wszystkich efektów przewidzianych dla praktyk.

Wewnętrzne procedury jakościowe zakładają systematyczną, wieloaspektową ocenę praktyk, w tym przyjętych dla nich efektów uczenia się (jak stwierdza ją postanowienia ogólne systemu zapewnienia jakości: „analizę zakładanych i uzyskanych efektów z realizacji praktyk”), osób prowadzących nadzór nad praktykami, opiekunów, form i sposobów realizacji praktyk. W ocenie tej również biorą udział praktykodawcy oraz studenci. Uczelnia nie uściśliła jednak, w jaki sposób wyniki tych działań są wykorzystywane do doskonalenia programu praktyk. Przyjęte procedury, w tym narzędzia ewaluacyjne, nie umożliwiają rzetelnej oceny, nie skutkują doskonaleniem programu praktyk i jego realizacji. W wyniku ich stosowania nie zdiagnozowano nieprawidłowości odnoszących się m.in. do sformułowanych efektów uczenia się i treści programowych. System zapewnienia jakości w odniesieniu do praktyk nie działa skutecznie.

Do wykonywania zawodu nauczyciela przygotowują praktyki zawodowe w wymiarze 180 godzin i 15 ECTS, w tym na studiach I stopnia 90 godzin i 8 ECTS, a na studiach II stopnia 90 godzin i 7 ECTS, co jest realizacją wymogów standardu z niewielkim naddatkiem. Na poziomach studiów I i II stopnia

zadeklarowano prawidłowo praktyki powiązane z kształceniem psychopedagogicznym w liczbie po 30 godzin i 2 ECTS (razem 60 godzin i 4 ECTS), jednakże zakresu i formy zintegrowania nie opisano w programie, o czym już była mowa.

Efekty uczenia się dla praktyk oraz treści programowe w zakresie przygotowania do zawodu nauczyciela nie odpowiadają efektom uczenia się określonym w standardzie. Co więcej, posiadają te same wady, które zdiagnozowano wśród efektów całej specjalności nauczycielskiej, a między innymi są autorskie i odmienne od standardu. W konsekwencji, treści programowe nie umożliwiają osiągnięcia efektów uczenia się określonych w standardzie. Skutkiem nieprawidłowości w zakresie efektów są problemy z doborem treści kształcenia.

Uczelnia przedstawiła kompleksowe dokumenty służące zaliczaniu praktyk nauczycielskich. W celu weryfikacji efektów uczenia się Uczelnia wykorzystuje: zestawienie ilościowe zadań studenta, kartę przebiegu praktyki, opinię o przebiegu praktyki sporządzoną przez opiekuna zakładowego, dziennik praktyki studenckiej.

Organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych nauczycielskich są właściwe. Prawidłowy jest również dobór miejsc odbywania praktyk oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów praktyk, które są zgodne z wymogami standardu. Wszystkie praktyki nauczycielskie mają miejsce w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych, na właściwych etapach edukacyjnych, adekwatnie do założeń w programie.

Organizacja procesu dydaktycznego na filologii polskiej umożliwia realizację zajęć zgodnie z zasadami higieny procesu nauczania oraz efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na udział w zajęciach i samodzielne uczenie się, także dzięki proporcjonalnemu rozłożeniu godzin zajęć w poszczególne dni oraz zachowaniu odpowiednich przerw między zajęciami. Plany zajęć układane są w sposób umożliwiający studentom wykorzystywanie czasu na udział w zajęciach i pracę własną. Podczas układania planu zajęć brane są pod uwagę sugestie studentów przekazywane poprzez starostów grup do opiekunów poszczególnych roczników. Poza zajęciami dydaktycznymi studenci mają możliwość bezpośredniego kontaktu z wykładowcami podczas konsultacji w wymiarze 2 godzin dydaktycznych w każdym tygodniu.

Zajęcia są realizowane w cyklu roku akademickiego w podziale na dwa semestry zgodnie z obowiązującą organizacją roku akademickiego, która uwzględnia terminy przerw (wakacyjnych, świątecznych) oraz sesji egzaminacyjnych podstawowych i poprawkowych. Harmonogram sesji egzaminacyjnej ustalany jest najpóźniej miesiąc przed jej rozpoczęciem w uzgodnieniu z egzaminatorami i po zasięgnięciu opinii samorządu studenckiego. Liczba egzaminów nie przekracza 8 w roku akademickim (5 w sesji egzaminacyjnej). Harmonogram sesji egzaminacyjnej uwzględnia co najmniej jeden dzień przerwy pomiędzy egzaminami. Czas przeznaczony na sprawdzanie i ocenę efektów uczenia się pozwala na weryfikację efektów uczenia się oraz dostarczenie studentom informacji zwrotnej o uzyskanych efektach. Wsparciem w sprawach związanych z organizacją procesu nauczania i uczenia się służy studentom opiekun roku powoływany przez dziekana.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w zakresie specjalizacji nauczycielskiej jest w większości zgodna z regułami i wymaganiami dotyczącymi sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 2 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	Zaleca się dostosowanie treści programowych na specjalności nauczycielskiej do oczekiwań współczesnego rynku pracy, w szczególności podstawy programowej przedmiotu język polski.	Treści na specjalności nauczycielskiej uwzględniają treści określone podstawą programową nauczania języka polskiego w szkole podstawowej oraz w szkole ponadpodstawowej, zawarte w sylabusie z zakresu dydaktyki przedmiotowej. W treściach dla specjalności nauczycielskiej widoczne są również oczekiwania współczesnego rynku pracy w zakresie zastosowania nowoczesnych technologii w nauczaniu. Przykładem może być tutaj program zajęć, w tym treści przyjęte dla <i>nowych technologii w kształceniu polonistycznym</i> .	zalecenie zrealizowane
2.	Zaleca się uwzględnienie w planie studiów zajęć z języka obcego w wymiarze zapewniającym osiągnięcie przez studentów kompetencji językowych na poziomie B2 wg ESOKJ dla studiów pierwszego stopnia i B2+ dla studiów drugiego stopnia.	Uczelnia zmieniła uchwałę w sprawie wytycznych dotyczących tworzenia i doskonalenia programów studiów wyższych, programów kształcenia w szkole doktorskiej oraz programów studiów podyplomowych i innych form kształcenia, zgodnie z którą studenci studiów I stopnia osiągać mają poziom biegłości na poziomie B2 ESOKJ, realizując 120 h zajęć języka obcego (4 semestry po 30 godzin). Na studiach II stopnia pozostawiono wymiar 30 h zajęć (1 semestr), który nie gwarantuje osiągnięcia poziomu biegłości na poziomie B2+ ESOKJ. Na kierunku	zalecenie zrealizowane

		realizowane są dodatkowo – obowiązkowe dla studentów filologii polskiej – zajęcia konwersatoryjne w języku obcym, wprowadzające język specjalistyczny. Podjęte działania naprawcze zmierzają w dobrym kierunku, ale wymagają jeszcze dalszego doskonalenia.	
--	--	---	--

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 2 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tych dyscyplinach. Zastrzeżenie dotyczy treści programowych na studiach II stopnia, które nie uwzględniają zagadnień związanych ze specjalistycznym językiem obcym.

Treści programowe w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się. Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Program, organizacja i nadzór nad realizacją praktyk zawodowych, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów nie zapewniają prawidłowej realizacji praktyk oraz osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Program praktyk zawodowych w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela nie jest zgodny z wytycznymi określonymi w standardzie w odniesieniu do efektów uczenia się i umożliwiającymi ich osiągnięcie treści programowych. Wymiar tych praktyk zgodny jest z wymogami standardu. Organizacja i nadzór nad realizacją praktyk nauczycielskich, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczanego na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących:

1. niezapewnienia treści programowych służących osiągnięciu przez studentów efektów uczenia się określonych przez standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela;
2. nieprawidłowości w zakresie praktyk zawodowych, w tym w zakresie praktyk przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela;
3. nieefektywności działań jakościowych dotyczących praktyk.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Zaleca się:

1. Zapewnienie treści programowe służących osiągnięciu przez studentów wszystkich efektów uczenia się określonych przez standard przygotowujący do wykonywania zawodu nauczyciela.
2. W zakresie praktyk zawodowych:
  - a. dostosowanie efektów uczenia się w taki sposób, aby były współmierne do założonego w programie nakładu czasu pracy zaplanowanego na ich realizację, uwzględniały treści związane z nabywaniem kompetencji badawczych, sformułowane były w sposób zrozumiały, umożliwiały osiągnięcie celów wytyczonych dla praktyk, były zgodne z efektami uczenia się przypisanymi do pozostałych zajęć lub grup zajęć;
  - b. określenie treści programowych umożliwiających osiągnięcie dostosowanych efektów uczenia się;

- c. dostosowanie narzędzi weryfikacji efektów uczenia się w taki sposób, aby umożliwiły kompleksową weryfikację i ocenę tych efektów przez uczelnianego opiekuna praktyk.
3. Wprowadzenie systemu monitorowania przebiegu i jakości praktyk umożliwiającego doskonalenie programu praktyk i ich realizacji oraz diagnozowanie ewentualnych nieprawidłowości.
4. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 3

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane warunki przyjęcia kandydatów na studia. Dla studiów I stopnia warunki przyjęć zostały określone i od naboru 2022/23 zmienione, co wychodzi naprzeciw konieczności znalezienia poprawnej formuły rekrutacyjnej. Uczelnia rozszerzyła nieco katalog zajęć z listy przedmiotów egzaminu dojrzałości, włączając doń filozofię, język łaciński i kulturę antyczną, historię sztuki oraz wiedzę o kulturze. Rozszerzenie to jest zasadne.

Dla studiów II stopnia natomiast uczelnia zmieniając zasady rekrutacji, nie poprawiła ich jakości w taki sposób, by zasady te zapewniały dobór odpowiednich kandydatów na studia, a co za tym idzie dawały podstawy do uznania, że każdy zrekrutowany na kierunek studiów II stopnia filologii polskiej będzie mógł, realizując program, osiągnąć zakładane efekty uczenia się. Od roku aka 2022/23 obowiązują zasady, według których na studia II stopnia filologii polskiej może zostać przyjęty absolwent kierunków z dziedziny nauk humanistycznych lub nauk społecznych na podstawie konkursu ocen na dyplomie ukończenia studiów oraz kandydat – absolwent kierunków z innych dziedzin na podstawie konkursu ocen na dyplomie oraz rozmowy kwalifikacyjnej. O ile mechanizm zastosowany w wypadku drugim można uznać za dający podstawy do rozpoznania kompetencji i wiedzy na wejściu na studia, o tyle dla większości, jeśli nie w odniesieniu do wszystkich kandydatów z dziedzin nauk humanistycznych i społecznych poza absolwentami filologii polskiej warunki rekrutacji nie gwarantują przyjęcia kandydatów o odpowiednich kompetencjach i wiedzy dla osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się (mogą to być np. absolwenci historii, pedagogiki, prawa itp.), którzy podczas studiów II stopnia mają osiągać efekty pogłębionej wiedzy w zakresie szczegółowej metodologii badań językoznawczych i literaturoznawczych, a nie posiadają samej żadnej ku temu podbudowy merytorycznej. Uczelnia nie oferuje, co zrozumiałe przy tak szczupłym naborze na studia II stopnia, żadnych regularnych zajęć o charakterze wyrównawczym czy uzupełniającym.

Warunki i procedury potwierdzanie efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się uzyskanych poza systemem studiów oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów dla kierunku filologia polska.

Warunki i procedury uznawania efektów uczenia się uzyskanych w innej uczelni, w tym w uczelni zagranicznej zapewniają możliwość identyfikacji efektów uczenia się oraz oceny ich adekwatności w zakresie odpowiadającym efektom uczenia się określonym w programie studiów

Zasady i procedury dyplomowania zostały zmienione po poprzedniej ocenie programowej kierunku i obowiązują studentów zrekrutowanych od roku akad. 2021/22, co za tym idzie dla studiów I stopnia pierwszy raz zostaną zrealizowane wraz z bieżącym rokiem dyplomowania. Skuteczność wprowadzonych zmian będzie więc można ocenić po upływie tego cyklu dyplomowania.

Uczelnia rozpoczęła prace naprawcze związane z procesem dyplomowania od wyodrębnienia z ogólnowydziałowych zasad dyplomowania i sformułowania tych, które mają obowiązywać studentów kierunku filologia polska (wraz z uwzględnieniem dyscyplin, do których kierunku jest przyporządkowany). Opracowane zostały zasady dyplomowania, które formułują jasne i jednoznaczne oczekiwania co do strony formalnej pracy. Zostały opracowane zasady przygotowania pracy dyplomowej na I i II stopniu studiów. W tym wypadku niejednoznacznie określone zostały różnice i nie został wskazany progres między I a II stopniem studiów, które to, biorąc pod uwagę ogólnoakademicki profil studiów, powinny odpowiednio: przygotowywać i włączać w prowadzenie badań naukowych. Uczelnia eksponuje w zasadach dyplomowania różnicowanie ilościowe (co do objętości czy liczby źródeł w bibliografii), nie precyzuje zaś jednoznacznie, na czym polega merytoryczna różnica między pracą kończącą studia I a pracą kończącą studia II stopnia. W zasadach dyplomowania student otrzymuje np. takie wskazania: "Zakres tematyczny pracy licencjackiej powinien być węższy niż magisterskiej (tj. obejmować jeden utwór literacki, wybrane zjawisko literackie lub językowe, zagadnienie z zakresu dydaktyki literatury i języka polskiego lub edycji krytycznej tekstu, komparatystyki zjawisk literackich i językowych). Zakres tematyczny pracy magisterskiej powinien być szerszy niż pracy licencjackiej". Tego typu wskazania ograniczają się do kwestii ilościowych, nie prezentują zaś odmienności podejścia metodologicznego i badawczego.

Uczelnia dokonała ponownego określenia warunków i przebiegu egzaminu dyplomowego. Z przebiegu egzaminu dyplomowego dla studiów II stopnia w roku akademickim 2022/23, a więc uwzględniającego już nowy sposób organizacji egzaminu wynikają następujące problemy: Uczelnia wskazuje, że na egzamin dyplomowy składają się trzy elementy – 1. egzamin przedmiotowy z zakresu wiedzy o literaturze lub języku polskim sprawdzający osiągnięcie określonych efektów uczenia się; zestaw zagadnień do tej części egzaminu promotor przekazuje do wiadomości studentów najpóźniej 3 miesiące przed terminem obrony pracy; student wybiera losowo jedno zagadnienie; 2. prezentacja wyników badań będących przedmiotem pracy dyplomowej i dyskusja na jej temat; 3. obrona pracy dyplomowej; student otrzymuje pytania związane z tematyką pracy, wykraczające poza jej zakres. Taka konstrukcja nie znajduje pokrycia w protokołach egzaminów dyplomowych (dla roku dyplomowania 2023). Znajduje się tam bowiem wyłącznie miejsce na wpisanie trzech zadanych podczas egzaminu dyplomowego pytań wraz z ich oceną. Poza oceną pozostają więc dwie składowe egzaminu: 1. egzamin przedmiotowy w zakresie wiedzy.... oraz 2. prezentacja wyników badań.... Tak skonstruowany egzamin dyplomowy i tak sformułowane wymagania wprowadzają dyplomanta w błąd, gdyż albo część pierwsza i druga nie ma miejsca, albo nie jest brana pod uwagę i nie wpływa na ocenę końcową.

Uczelnia nie prowadzi skutecznej weryfikacji stanu liczebnego studentów na poszczególnych latach studiów ani żadnych działań, które wprowadzałyby porządek i dawały jasność co do tego, jaki jest realny stan poszczególnych grup. W ocenie prac etapowych wskazano, że na koniec pierwszego semestru studiów I stopnia 10 na 22 zapisanych do grupy studentów otrzymało ocenę niedostateczną z zajęć, a nie ma żadnych prac, które byłyby ocenione na ocenę niedostateczną (ani dalszych czynności naprawczych, poprawkowych prac itp.), co wskazuje na to, że do końca pierwszego semestru utrzymywano fikcyjny stan liczebny rocznika. Zaburza to pracę podczas zajęć, nie jest też dla

kontynuujących studentów jednoznacznym sygnałem dotyczącym tego, kogo i za co ocenia się pozytywnie, kto studiuje i jaki będzie dalszy los grupy (skoro nie prowadzi się działań porządkujących).

Wybory specjalności zostały zaplanowane od trzeciego semestru studiów. Mimo obserwowanego od lat realnego odpływu zrekrutowanych studentów (ale takich, którzy już rozpoczęli kształcenie) oraz mimo nielicznych tworzących się grup specjalnościowych uczelnia nie podejmuje żadnych działań, by tę sytuację naprawić np. poprzez przyspieszenie wyboru specjalności, co dawałoby możliwość utrzymania studentów, którzy czekają na realizacją istotnie ich interesujących treści zbyt długo.

Osiąganie przez studentów zakładanych efektów uczenia się jest weryfikowane według następujących zasad: ocen z zajęć, ocen z praktyk, ocen z pracy dyplomowej oraz ocen z egzaminu dyplomowego. Jak wskazano w ocenie stanu faktycznego w kryterium 2 oraz powyżej uchybienia dotyczące oceniania w obszarze praktyki zawodowej oraz egzaminu dyplomowego nie pozwalają stwierdzić, że ocenianie jest prowadzone kompleksowo i właściwie.

Uczelnia wskazuje, że dla kierunku zakładane są kompleksowe metody weryfikacji stopnia osiągnięcia efektów uczenia się. Służą temu: egzaminy pisemne i ustne, kolokwia, sprawdziany, prace pisemne / eseje / recenzje, prezentacje, projekty, zajęcia praktyczne (weryfikacja przez obserwację), a także opinie w dzienniku praktyk i oceny pracy dyplomowej.

Wbrew temu, co deklaruje Uczelnia, na kierunku przeważają jednak formy pisemne i wyraźnie nastawione na weryfikację faktograficznej wiedzy formy weryfikacji efektów uczenia się np. dla studiów I stopnia: formą dominującą są kolokwia (z weryfikacji prac etapowych wynika, że kolokwia mają formę pisemną, nigdzie zresztą nie wspomina się o nich jako o kolokwiach ustnych) 31, prace pisemne 25, sprawdziany 21, egzamin pisemny 17, projekt 13, egzamin ustny 12, prezentacja 11. Taki układ wskazuje na niewielkie zróżnicowane metod weryfikacji i ich skupienie na odtwarzaniu wiedzy lub pragmatyzowaniu przede wszystkim wypowiedzi pisemnych (sprowadzanych najczęściej do spetryfikowanych form takich jak esej czy recenzja). Uczelnia posługuje się dla pozostałych efektów określeniem weryfikacji poprzez obserwację, nie precyzuje jednak i nie określa w sposób jasny, przede wszystkim dla studenta, jak należy tę czynność rozumieć, jakie są wykładniki oceny, w jaki sposób można zakładać mierzalność i powtarzalność stosowanego narzędzia. Nielicznie stosowane są nowoczesne metody takie, które przygotowywałyby do pracy grupowej, przyjmowania w niej różnych ról, planowania i zarządzania sobą, zespołem, badaniami naukowymi, kreatywnością i aplikacyjnością wiedzy.

Prace etapowe podlegają lekturze i korekcie ze strony prowadzących, ale przekazywane informacje zwrotne mają często charakter nieprecyzyjny lub niemerytoryczny (co znajduje potwierdzenie w ocenie prac etapowych). Są to także często prace, które mimo negatywnej recenzji uzyskują pozytywną ocenę (np. takie, które otrzymują ocenę 3 z dwoma minusami). Takie oceny nie przekazują studentom jasnych i jednoznacznych informacji o osiągniętych przez nich efektach uczenia się oraz o brakach, które pozostają do uzupełnienia.

Jak wskazano metody weryfikacji i oceny efektów uczenia się są nastawione na odbiór wiedzy, mało zróżnicowane, skupione na treningu odtwarzania wiedzy. Metody te nie w pełni umożliwiają sprawdzenie i ocenę przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, co zostało wskazane przy ocenie procesu dyplomowania i przebiegu egzaminu dyplomowego wraz z oceną.

W zakresie 30-godzinnych zajęć lektoratu na studiach II stopnia ani w treściach, ani w metodach weryfikacji efektów uczenia się nie pojawia się właściwy dla kierunku rodzaj wiedzy, umiejętności i kompetencji powiązany z kierunkiem studiów i z dyscyplinami, do których został przyporządkowany. Lektorat ten nie pozwala osiągnąć umiejętności w zakresie języka specjalistycznego właściwego dla dyscypliny (literaturoznawstwo, językoznawstwo), gdyż treści i metody weryfikacji powiązane są z ćwiczeniem tłumaczeniowym (z języka polskiego na angielski), ćwiczeniami z zakresu tematycznego (leksyka batalistyczna na podstawie filmów wojennych) czy opisu dzieł malarskich. Podobnie w metodach kształcenia znajdujemy takie, które nie odnoszą się do oczekiwanych treści (np. symulacja scenek z życia codziennego czy oglądanie filmów i scen z życia codziennego nie pozwalają kształtować kompetencji w zakresie języka specjalistycznego właściwego dla dyscypliny).

Dla zajęć specjalności nauczycielskiej uczelnia zaplanowała odpowiednie metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się. Niemniej w okolicznościach, w jakich realizuje kształcenie na specjalności nauczycielskiej, nie podejmuje żadnych działań dostosowawczych ani weryfikujących, czy w momencie, w którym, jak to ma miejsce obecnie na jednym z roczników kształcenia na studiach drugiego stopnia, specjalność jest prowadzona dla jednej osoby studiującej. Np. dla zajęć dydaktyki szczegółowej: Dydaktyka przedmiotu w szkole ponadpodstawowej nie można osiągnąć efektu: jest gotów do pracy w różnych zespołach, podejmowania odpowiedzialnych zadań, kierowania nimi, z poszanowaniem norm i zasad etycznych, który ma być weryfikowany poprzez zajęcia praktyczne i obserwację. Tu znów w większości pojawia się czysto odbiorczy sposób weryfikacji wiedzy, jeśli zaś ćwiczenia (jak w zajęciach dotyczących emisji głosu czy nowych technologii w pracy polonisty), to jako zestawy ćwiczeń lub projekt lekcji z wykorzystaniem źródeł i narzędzi, nie zaś nowoczesna propozycja o charakterze innowacyjnym i rozwijającym.

Prace etapowe zostały ocenione w toku weryfikacji wskazanych przez ZO zestawów, dla części zajęć prace nie były dostępne. Oceniane prace etapowe mają z reguły charakter wypowiedzi pisemnych w spetryfikowanych gatunkach (najczęściej referatowych, ewentualnie recenzyjnych), są z reguły opatrzone informacjami zwrotnymi, rzadziej staranną korektą językową i merytoryczną (uwagi mają charakter zbiorczy). Pozwalają więc tylko częściowo uzyskać przez studenta informację zwrotną na temat osiągniętych efektów uczenia się.

Ocenione w toku weryfikacji stanu faktycznego prace dyplomowe są w większości przygotowane w sposób odpowiedni, a recenzje zawierają zgodne z wytycznymi uczelni składowe i pozwalają na uznanie, że oceny prac są właściwe. Problemem są prace, które znacznie wykraczają poza dyscypliny, do których został przyporządkowany kierunek studiów, co w oczywisty sposób jest powiązane z wadliwymi kryteriami rekrutacji na studia II stopnia opisanymi w tym kryterium powyżej. Uchybienia związane z jakością raportowania doświadczenia praktycznego w zakresie praktyk zawodowych zostały omówione w kryterium 2.

Uczelnia nie prowadzi odpowiedniej oceny osiągnięcia efektów uczenia się dla kierunku studiów w kontekście losów absolwentów, co przede wszystkim odnosi się do tych absolwentów studiów I stopnia, którzy nie kontynuują studiów II stopnia na tym samym kierunku (co jest najistotniejsze w wypadku studiów specjalności nauczycielskiej, które dopiero po ukończeniu pełnego cyklu studiów I i II stopnia dają uprawnienia do wykonywania zawodu nauczyciela). Jak wynika z analizy stanu faktycznego w kryterium 6 brak jest skutecznych i pełnych mechanizmów monitorowania zapotrzebowania rynku pracy oraz losów absolwentów, które pozwalałyby ocenić, czy i w jakim stopniu

koncepcja kształcenia i np. oferowane specjalności pozwalają potencjalnym kandydatom wybrać kierunek i następnie odnaleźć się na rynku pracy.

Niektórzy studenci biorą udział w aktywnościach o charakterze badawczym. Dotychczas dotyczyło to przede wszystkim studentów zainteresowanych zagadnieniami językoznawczymi, rok akad. 2023/24 przyniósł także ożywienie po stronie literaturoznawstwa, pojawiły się pierwsze inicjatywy studenckie i ich efekty w postaci opracowań analitycznych. Aktywność ta jest świeża i musi znaleźć osadzenie w stałej i powtarzalnej działalności studenckiej i nauczycieli akademickich.

Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 3 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	Zaleca się wprowadzenie selektywnego naboru na studia drugiego stopnia umożliwiającego przyjęcie kandydatów o kompetencjach wstępnych zapewniających osiągnięcie przez kandydatów zakładanych dla kierunku efektów uczenia się.	Uczelnia przyjęła dla naboru 22/23 nowe zasady naboru na studia I i II stopnia. Jak wykazano w analizie stanu faktycznego, o ile zasady te dla studiów I stopnia są zmienione właściwie, o tyle dla studiów II stopnia nie umożliwiają przyjęcia kandydatów o kompetencjach wstępnych zapewniających osiągnięcie przez kandydatów zakładanych dla kierunku efektów uczenia się.	Zalecenie niezrealizowane
2.	Zaleca się wprowadzenie mechanizmów zróżnicowanego oceniania studentów i niezawyżania ocen, różnicowania ocen i trafnego oceniania studentów.	Uczelnia wprowadziła mechanizmy, które za skutkowały różnicowaniem ocen studentów i niezawyżaniem ocen.	Zalecenie zrealizowane
3.	Zaleca się opracowanie i wdrożenie takich zasad dyplomowania, które będą poprawne w odniesieniu do literaturoznawstwa	Przyjęte zasady dyplomowania dla studiów I i II stopnia w części teoretycznej skupiają się na kwestiach formalnych, wskazują pewne zróżnicowanie w odniesieniu	Zalecenie zrealizowane

	i językoznawstwa polonistycznego.	do literaturoznawstwa i językoznawstwa polonistycznego	
4.	Zaleca się podjęcie działań na rzecz poprawy jakości procesu dyplomowania w tym prac dyplomowych i ich recenzji.	Opracowany i wdrożony nowy koncept dyplomowania dla studiów II stopnia nie pokrywa się z praktyką (tj. protokoły egzaminu nie zawierają składowych, które zostały opisane w zasadach dyplomowania dla egzaminu dyplomowego)	Zalecenie niezrealizowane
5.	Zaleca się włączenie studentów w prowadzenie badań naukowych oraz publikowania ich efektów, w szczególności w odniesieniu do dyscypliny wiodącej – literaturoznawstwo.	Uczelnia podjęła działania zmierzające do włączenia studentów w prowadzenie badań naukowych oraz publikowania ich efektów, w szczególności w odniesieniu do dyscypliny literaturoznawstwo, co znajduje potwierdzenie w aktywnościach studenckich oraz efektach w postaci publikacji naukowych i popularnonaukowych	Zalecenie zrealizowane

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 3 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane kryteria przyjęć na studia, jednak tylko dla studiów I stopnia zapewniają one przyjęcie kandydatów, którzy rokują osiągnięcie efektów uczenia się zakładanych dla kierunku. Dla studiów II stopnia kryteria te są zbyt szerokie, a brak jakichkolwiek metod weryfikacji kompetencji na wejściu dla kandydatów spoza dyplomantów filologii polskiej uniemożliwia efektywną rekrutację dającą podstawy do zakładania, że kandydaci zrekrutowani na kierunek osiągną zakładane dlań efekty uczenia się.

Zasady progresji dla studiów I stopnia są odpowiednie, dla studiów II stopnia nie uwidoczniają się żadne strategie wsparcia dla tych kandydatów, którzy nie mają podbudowy w zakresie wiedzy o literaturze i języku polskim na poziomie wyższym niż 4 poziom PRK.

Uczelnia zapewnia poprawnie zorganizowany proces uznawania efektów uczenia się poza szkolnictwem wyższym oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym.

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia tylko częściowo monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są tylko częściowo zorientowane na studenta, gdyż w większości mają charakter steoretyzowany, nakierowany na weryfikację poziomu wiedzy

szczegółowej i teoretycznej studentów. Metody weryfikacji tylko częściowo umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Jak wskazano w ocenie stanu faktycznego, nie wszystkie metody są tak dobrane, by w okolicznościach, w których prowadzony jest na kierunku proces dydaktyczny, gwarantować sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Proces dyplomowania zaprojektowany i wdrożony dla studiów II stopnia w roku dyplomowania 2022/23 wykazuje istotne uchybienia formalne i merytoryczne opisane w analizie stanu faktycznego.

Metody weryfikacji efektów uczenia się w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk, prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja tylko częściowo potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Propozycja oceny kryterium: kryterium niespełnione - wynika z niezrealizowania następujących zaleceń:

1. Przyjęcia dla kierunku wprowadzenia selektywnego naboru na studia II stopnia zapewniającego kandydatów o kompetencjach umożliwiających osiągnięcie zakładanych dla kierunku efektów uczenia się
2. Mimo podjęcia działań na rzecz poprawy jakości procesu dyplomowania stwierdzone uchybienia wskazują, że działania te są wadliwe i nie mogą być uznane za skutecznie wdrożone.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium // W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień. Propozycja oceny kryterium spełnione częściowo wynika z nieprawidłowości dotyczących 1).

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie dotyczy

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 4

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku filologia polska Uniwersytetu Szczecińskiego mają kompetencje, doświadczenie oraz kwalifikacje umożliwiające prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów zakładanych efektów uczenia się.

W proces dydaktyczny na kierunku filologia polska jest zaangażowanych łącznie 49 osób, z czego 31 to nauczyciele akademicki zatrudnieni w Instytucie Literatury i Nowych Mediów oraz Instytucie Językoznawstwa (8 z tytułem profesora, 14 ze stopniem doktora habilitowanego oraz 9 ze stopniem doktora). Pozostałe osoby to specjaliści współpracujący przy realizacji zajęć specjalizacyjnych oraz zajęć ogólnouczelnianych i podstawowych. Wszystkie osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku mają aktualny i udokumentowany dorobek naukowy – mieszczący się, w wypadku osób prowadzących przedmioty kierunkowe, w zakresie dyscyplin, do których jest on przyporządkowany – lub doświadczenie zawodowe, umożliwiające prawidłową realizację zajęć. Struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia, jak również liczebność kadry w stosunku do liczby studentów (około 1 do 1,2) jest również właściwa. Nauczyciele akademicki prowadzą w zdecydowanej większości zajęcia o charakterze autorskim, wiążącym się bezpośrednio z realizowanymi przez nich badaniami naukowymi, a seminaria dyplomowe służą nabywaniu przez studentów kompetencji badawczych i zapoznawaniu się z warsztatem promotorów.

Zarówno nauczyciele akademicki, jak i inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku filologia polska mają także odpowiednie przygotowanie dydaktyczne do prawidłowej ich realizacji – w tym przygotowanie do realizacji zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Kompetencje dydaktyczne pracowników wynikają bezpośrednio z wieloletniego doświadczenia w nauczaniu, ich poziom jest monitorowany dzięki ocenie realizowanej przez studentów w procesie ankietyzacji oraz wynikom hospitacji zajęć. Umiejętności dydaktyczne są ponadto rozwijane dzięki szkoleniom i kursom doształcającym, m.in. dotyczącym zastosowań sztucznej inteligencji w dydaktyce uczelni, metod aktywizujących, kreatywnych i innowacyjnych w dydaktyce akademickiej czy zasad tworzenia materiałów dydaktycznych do nauczania zdalnego. Proces dydaktyczny realizowany na kierunku podlega także monitorowaniu, uwzględniającemu m.in. ocenę indywidualnych kompetencji pracowników i ich umiejętności interpersonalnych, zgodność przebiegu zajęć z zadeklarowanymi w sylabusach założeniami czy sposób ich organizacji. Głównym narzędziem wykorzystywanym w tym celu są ankiety oceny zajęć dydaktycznych oraz arkusze hospitacyjne. Również zajęcia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość podlegają monitorowaniu. Nauczyciel akademicki realizujący zajęcia w takim trybie ma obowiązek dokumentowania ich przebiegu, ze szczególnym zwróceniem uwagi na regularność kontaktów i interakcji ze studentami. Nadzór nad prawidłową realizacją zajęć dydaktycznych prowadzonych w trybie kształcenia na odległość sprawuje dziekan we współpracy z przewodniczącym zespołu kierunku.

Stosowany na kierunku przydział zajęć dydaktycznych jest zgodny z zasadami transparentności i uwzględnia z jednej strony dorobek naukowy pracownika, z drugiej zaś jego kompetencje dydaktyczne. Dodatkowo obciążenie godzinowe poszczególnych nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia na ocenianym kierunku, w tym obciążenie związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość jest zgodne z wymaganiami i umożliwia prawidłową ich realizację. Ponadto sumaryczne obciążenie godzinowe osób prowadzących zajęcia na kierunku filologia polska Uniwersytetu Szczecińskiego jest zgodne z przyjętymi limitami, co dotyczy w sposób szczególny nauczycieli zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscem pracy, których udział w realizacji procesu dydaktycznego przekracza 75% liczby godzin zajęć prowadzonych na kierunku. Przydziały obowiązków dydaktycznych wskazują także na bezpośrednie powiązanie badań prowadzonych przez nauczycieli akademickich z procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku, co umożliwia prawidłową realizację procesu nauczania.

Zajęcia dydaktyczne na kierunku filologia polska, realizowane w ramach specjalności nauczycielskiej i przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela, są prowadzone przez osoby dysponujące kompetencjami zawodowymi, doświadczeniem i kwalifikacjami w zakresie umożliwiającym prawidłową ich realizację. Dotyczy to zarówno kształcenia zapewniającego przygotowanie merytoryczne, kształcenia w zakresie dydaktyki ogólnej i przedmiotowej, które powierza się osobom dysponującym dorobkiem naukowym oraz kompetencjami dydaktycznymi w tym zakresie, jak i kształcenia psychologiczno-pedagogicznego, realizowanego przez osoby prowadzące badania naukowe w dyscyplinach psychologia i pedagogika. Tym samym dorobek naukowy osób prowadzących kształcenie nauczycielskie oraz ich kompetencje dydaktyczne i doświadczenie pozwalają na osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Polityka kadrowa prowadzona przez Uniwersytet Szczeciński umożliwia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia na kierunku filologia polska zgodnie z zasadami transparentności oraz adekwatnie do potrzeb związanych z prawidłową realizacją procesu dydaktycznego, w tym procesu realizowanego z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Stosowana polityka uwzględnia ponadto ocenę osób realizujących proces dydaktyczny, w której uczestniczą studenci, a jej wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu nauczycieli akademickich. Dobór osób prowadzących zajęcia uwzględnia przede wszystkim ich dorobek naukowy, doświadczenie dydaktyczne oraz kompetencje, potwierdzone m.in. publikacjami. Podczas obsady zajęć bierze się również pod uwagę – poza aktywnością naukową i dydaktyczną pracownika – także jego umiejętności oraz wiedzę związaną z zagadnieniami specjalistycznymi, co jest często potwierdzone udziałem w szkoleniach doszkalających.

Uniwersytet Szczeciński zaspakaja także potrzeby szkoleniowe nauczycieli akademickich oraz innych osób prowadzących zajęcia na kierunku filologia polska, w tym działania służące podnoszeniu kompetencji dydaktycznych. Zgodnie ze stosowaną polityką kadrową Uczelnia proponuje pracownikom szkolenia podnoszące kwalifikację naukowe, dydaktyczne i organizacyjne, wspiera finansowo inicjatywy nauczycieli akademickich związane z nabywaniem dodatkowych kompetencji, jak również aktywność pracowników w tym zakresie stanowi element systemu ocen okresowych. Dzięki realizowanemu systemowi wsparcia pracownicy kierunku wzięli udział w licznych szkoleniach, kursach i seminariach doszkalających organizowanych przez Uczelnię, co w sposób szczególny dotyczyło rozwijania kompetencji miękkich, umiejętności naukowych i dydaktycznych, a także informatycznych, w tym dotyczące wykorzystywania metod i technik kształcenia na odległość. Podjęte przez pracowników szkolenia dotyczyły np. podstaw polskiego języka migowego, wykorzystania sztucznej inteligencji w środowisku akademickim czy stosowania innowacyjnych metod nauczania. Dodatkowo część pracowników ukończyła m.in. studia podyplomowe z zakresu nauczania języka polskiego jako obcego, szkołę Tutorów Akademickich czy kursy oferowane przez województwo zachodniopomorskie w ramach Akademickich Piątków. W sposób szczególny Uczelnia zapewnia pracownikom wsparcie związane ze stosowaniem narzędzi do nauczania zdalnego. W tym zakresie pracownicy kierunku przeszli odpowiednie szkolenia, co prowadzi do ugruntowania kompetencji w tym zakresie. Pracownicy kierunku doceniają szeroką ofertę szkoleń organizowanych przez Uniwersytet Szczeciński, a jednocześnie mają możliwość zgłaszania własnych ich propozycji, np. szkolenia z zakresu pracy ze studentami z zaburzeniami. Sugestie pracowników dotyczące wykorzystywania narzędzi dydaktycznych – w tym narzędzi do nauczania zdalnego – są także brane pod uwagę przez Uczelnię i skutkują ich doskonaleniem, względnie dodatkowymi propozycjami kursów doszkalających.

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia na kierunku filologia polska podlegają również ocenie w zakresie spełniania obowiązków związanych kształceniem. Podstawowym narzędziem w tym zakresie są oceny nauczycieli akademickich oraz oceny jakości kształcenia na kierunku, w których studenci wypowiadają się na temat sposobu prowadzenia zajęć – w tym stosowanych metod dydaktycznych – stosunku prowadzącego do studentów czy komunikatywności przekazywanych treści nauczania oraz poprawności oszacowania nakładu pracy studenta. Uczelnia stosuje również procedury hospitacyjne, w których ocenie podlega m.in. zgodność realizowanych zajęć z sylabusami przedmiotu i zakładanymi do osiągnięcia efektami uczenia się, dobór metod nauczania czy merytoryczne przygotowanie prowadzącego do zajęć. Elementem hospitacji są również zindywidualizowane sugestie przyczyniające się do doskonalenia warsztatu dydaktycznego osób prowadzących zajęcia na kierunku. Uczelnia reaguje również na niskie oceny pracowników wynikające z realizowanego procesu ankietyzacji oraz uwzględnia wyniki ankiet studenckich oraz hospitacji zajęć w procesie ocen okresowych pracowników.

Uczelnia wprowadziła i konsekwentnie stosuje procedury ocen okresowych nauczycieli akademickich, w ramach których przeprowadza się ocenę różnych obszarów aktywności pracowników, m.in. ocenę dokonań naukowych, osiągnięć dydaktycznych (co uwzględnia m.in. opinie studentów wyrażane w anonimowych ankietach, autorstwo podręczników i materiałów dydaktycznych czy promotorstwo prac i kierowanie aktywnie działającym kołem naukowym), aktywności organizacyjnej (m.in. praca na rzecz Uczelni, funkcje w redakcjach czasopism naukowych czy udział w tworzeniu infrastruktury badawczej) oraz zaangażowanie w proces podnoszenia kompetencji zawodowych. Prowadzona ocena ma charakter sparymetryzowany oraz uwzględnia – w jednostkowych wypadkach podyktowanych niską oceną – sugestie dotyczące indywidualnego rozwoju pracownika. Tym samym stosowane procedury ocen okresowych są prawidłowe i służą obiektywnej ocenie pracownika i jego rozwojowi.

Realizowana przez Uczelnię polityka umożliwia kształtowanie kadry w sposób zapewniający prawidłową realizację zajęć, co więcej sprzyja stabilizacji zatrudnienia i trwałemu rozwojowi nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia. Kreuje ona przy tym warunki pracy motywujące pracowników do indywidualnego rozwoju i doskonalenia. W szczególności Uniwersytet Szczeciński stosuje politykę motywacyjną, która znajduje swój wyraz w dwóch wymiarach – finansowym (wyróżniający się nauczyciele akademicki mogą otrzymać nagrodę Rektora za osiągnięcia w pracy naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej, ponadto finansowane są wyjazdy konferencyjne, szkolenia i kursy służące podnoszeniu kompetencji) oraz organizacyjnym (Uczelnia wspiera pracowników w pozyskiwaniu środków zewnętrznych, motywuje do mobilności krajowej i zagranicznej oraz stwarza warunki – poprzez umowy z uczelniami partnerskimi – do realizacji badań naukowych). Tym samym stosowane mechanizmy motywacyjne umożliwiają wspieranie pracowników w rozwoju indywidualnych ścieżek naukowych i dydaktycznych oraz zachęcają do nabywania dodatkowych kompetencji.

Uniwersytet Szczeciński stosuje także sformalizowaną politykę obejmującą zasady rozwiązywania konfliktów i reagowania na przypadki zagrożenia i naruszenia bezpieczeństwa, jak również przeciwdziałania dyskryminacji i przemocy wobec kadry prowadzącej kształcenie. Zasady wewnętrznej polityki przeciwdziałania mobbingowi oraz dyskryminacji definiują w szczególności znamiona działań zabronionych oraz wskazują na formy uzyskiwania pomocy przez ofiary. Prócz tego zostały określone obowiązki organów Uczelni w zakresie przeciwdziałania mobbingowi i dyskryminacji, a także wskazane działania zapobiegawcze oraz zasady wnoszenia i procedowania skarg o naruszenie zakazu dyskryminacji i przemocy. Dodatkowo Uczelnia stworzyła organy zajmujące się monitorowaniem

procedur przestrzegania zasad antydyskryminacyjnych oraz rozwijaniem kultury poszanowania różnorodności oraz promowaniem postaw zapewniających równe traktowanie.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 4 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Nauczyciele akademicki oraz inne osoby prowadzące zajęcia na filologii polskiej mają kompetencje i doświadczenie, jak również kwalifikacje – w tym związane z prowadzeniem zajęć z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość – zapewniające prawidłową realizację procesu dydaktycznego oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, a także nabycie kompetencji badawczych. Dotyczy to również zajęć związanych z kształceniem nauczycielskim, gdzie kwalifikacje i doświadczenie osób prowadzących kształcenie jest zgodne z regułami i wymaganiami określonymi w standardach kształcenia wskazanych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Struktura kadry, jej liczebność w stosunku do liczby studentów oraz przydział zajęć i obciążenie dydaktyczne poszczególnych osób zapewniają prawidłowy przebieg procesu nauczania.

Prowadzona w Uczelni polityka kadrowa jest transparentna i adekwatna do potrzeb związanych z prawidłową realizacją procesu dydaktycznego – w tym nauczania z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość – oraz uwzględnia dorobek naukowy, doświadczenie i osiągnięcia dydaktyczne pracowników. Dodatkowo uwzględnia ona systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, w tym jej osiągnięć naukowych, dydaktycznych i organizacyjnych, jak również wyniki procesu ankietyzacji prowadzonej wśród studentów. Stworzone mechanizmy sprzyjają stabilizacji zatrudnienia i motywują do podejmowania działań pro jakościowych. Wszystkie powyższe elementy oceny są wykorzystywane do doskonalenia nauczycieli akademickich, a stosowana polityka kadrowa obejmuje m.in. mechanizmy rozwiązywania konfliktów oraz przeciwdziałania zagrożeniom i naruszeniom bezpieczeństwa.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie zidentyfikowano

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 5

Uniwersytet Szczeciński dostosował sale dydaktyczne, specjalistyczne pracownie oraz ich wyposażenie do potrzeb procesu nauczania i uczenia się na kierunku filologia polska, uwzględniając przy tym warunki przyszłej pracy studentów, jak również umożliwiając osiągnięcie przez nich zakładanych efektów uczenia się oraz przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej. Zapewniono również zgodność infrastruktury naukowej, dydaktycznej i bibliotecznej z obowiązującymi przepisami BHP. W budynku, w którym jest realizowany proces nauczania na kierunku, znajduje się 30 sal dydaktycznych, wyposażonych w sprzęt multimedialny, na który składa się komputer stacjonarny z monitorem, projektor i sprzęt nagłaśniający. Wśród nich znajduje się jedna sala komputerowa z 18 stanowiskami dla studentów oraz jednym dla nauczyciela akademickiego. Dodatkowo – na potrzeby seminariów i spotkań w małych grupach – wykorzystuje się gabinety osobowe pracowników, które są wyposażone w podręczny księgozbiór, komputery stacjonarne oraz urządzenia drukujące i skanujące. W budynkach wykorzystywanych przez Wydział Humanistyczny – i wokół nich – znajdują się ponadto miejsca relaksu, gdzie studenci mogą odpocząć w przerwie między wykładami czy przygotować się do ćwiczeń.

Proces nauczania i uczenia się na kierunku filologia polska jest realizowany w pomieszczeniach, których liczba, wielkość, wykorzystywane wyposażenie techniczne oraz liczba stanowisk komputerowych są dostosowane do liczby studentów oraz liczebności grup, co w konsekwencji umożliwia prawidłową realizację zajęć, w tym samodzielne wykonywanie przez studentów czynności badawczych. W tym zakresie Wydział Humanistyczny dysponuje salami dydaktycznymi wyposażonymi w sprzęt multimedialny, a jedna z nich jest dodatkowo wyposażona w kabinę tłumaczeniową wykorzystywaną m.in. podczas zajęć lektoratowych z języków obcych. Instytuty uczestniczące w realizacji procesu dydaktycznego na kierunku filologia polska wykorzystują również w procesie kształcenia pracownię komputerową, wyposażoną w liczbę stanowisk dostosowaną do liczebności grup. Na komputerach, wykorzystywanych m.in. podczas zajęć specjalizacyjnych, znajduje się oprogramowanie do edycji tekstu w liczbie dostosowanej do liczby studentów, brakuje natomiast licencji na oprogramowanie komercyjne wykorzystywane do realizacji zajęć specjalizacji edytorskich (edytorsko-wydawniczej i w zakresie edytorstwa współczesnego), a tym samym **rekomenduje się** Uczelni uzupełnienie wyposażenia pracowni komputerowej o oprogramowanie służące przygotowaniu studentów do przyszłej pracy w warunkach właściwych dla realnych działań zawodowych. Wykorzystywana w procesie nauczania i uczenia się infrastruktura informatyczna i wyposażenie techniczne są sprawne, aktualnie używane w działalności naukowej i dostosowane do profili kształcenia, w tym realizowanych na kierunku filologia polska o specjalności edytorskiej i nauczycielskiej. Pozwala to na prawidłową realizację zajęć, w tym z wykorzystaniem technologii informacyjnych w sposób zapewniający osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się. W trakcie procesu kształcenia studenci kierunku filologia polska mają też dostęp do infrastruktury instytucji zewnętrznych, w których realizowane są praktyki zawodowe.

Studenci kierunku filologia polska mają przede wszystkim możliwość korzystania z Biblioteki Międzywydziałowej Uniwersytetu Szczecińskiego, która jest otwarta 6 dni w tygodniu, przeważnie w godzinach 9:00-19:00. Studenci korzystają w niej z 29 komputerów, w tym 27 z dostępem do Internetu, oraz 3 laptopów. Dla czytelników dostępne są również: skanery (przy 7 stanowiskach komputerowych, w tym 2 do formatów A3) oraz 3 zestawy audiowizualne (słuchawki, mikrofon, napęd optyczny). W pomieszczeniach biblioteki znajduje się także strefa relaksu. Tym samym zarówno lokalizacja biblioteki, jak i liczba i wielkość pomieszczeń, dostępne wyposażenie techniczne oraz

istniejące udogodnienia dla użytkowników są właściwe i zapewniają warunki do komfortowego korzystania zarówno z tradycyjnych, jak i cyfrowych zasobów bibliotecznych.

Uczelnia zapewnia zarówno nauczycielom akademickim, jak i studentom dostęp do sieci bezprzewodowej we wszystkich swoich budynkach poprzez system hot-spotów, a dodatkowo wszystkie komputery stacjonarne mają zapewniony dostęp do sieci globalnej. Wykorzystywany system umożliwia korzystanie z platform e-learningowych, katalogów i zasobów bibliotecznych oraz innych zasobów cyfrowych. W większości sal znajdują się też projektory multimedialne, ekrany podwieszane i zestawy komputerowe, a do dyspozycji pracowników pozostają także drukarki i skaner. Dodatkowo Uniwersytet Szczeciński zapewnia studentom dostęp do pomieszczeń również poza godzinami zajęć – po zgłoszeniu takiej potrzeby – w celu wykonywania przez studentów zadań oraz realizacji projektów.

Dostosowano również infrastrukturę dydaktyczną, naukową i biblioteczną do potrzeb osób z niepełnosprawnościami, ułatwiając im przemieszczanie się, uczestnictwo w procesie kształcenia, w prowadzeniu działalności naukowej i pełne korzystanie z zasobów bibliotecznych. W szczególności przy budynkach funkcjonują parkingi z miejscami wyznaczonymi dla osób z niepełnosprawnościami (z odpowiednimi oznaczeniami), umieszczono podjazdy oraz dostępne są windy, a toalety przystosowane do potrzeb studentów korzystających z wózków, a dodatkowo do sal wykładowych jest ułatwiony dostęp – wejścia do sal nie mają progów, które utrudniałyby poruszanie się. Podobne udogodnienia znajdują się w bibliotece, w której zlikwidowano bariery architektoniczne uniemożliwiające korzystanie z zasobów osobom z niepełnosprawnościami. Na ich potrzeby wyposażono bibliotekę również w sprzęt dla osób z ograniczeniami wzroku i ruchu, w tym powiększalnik ułatwiający czytanie, przenośne urządzenie lektorskie, komputer z dotykowym monitorem, programem powiększającym oraz klawiaturą ZOOM Text oraz w stanowisko dla osób z niepełnosprawnością ruchową (z odpowiednią klawiaturą i myszką komputerową). Zastosowane rozwiązania umożliwiają więc osobom z niepełnosprawnościami pełen udział w kształceniu oraz osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się, a także dostęp do zasobów bibliotecznych. W związku z tym jednak, że zainstalowane udogodnienia nie wskazują jednoznacznie stanowisk przeznaczonych dla osób z niepełnosprawnościami rekomenduje się Uczelni oznakowanie miejsc dostosowanych do ich potrzeb.

Uniwersytet Szczeciński zapewnia również dostęp do infrastruktury informatycznej i oprogramowania stosowanego w kształceniu z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W tym zakresie studenci, nauczyciele akademicy oraz inne osoby prowadzące zajęcia na ocenianym kierunku mają dostęp do oprogramowania służącego zarówno do synchronicznej, jak i asynchronicznej interakcji oraz pozwalającego na realizację dydaktyki zdalnej i hybrydowej, z uwzględnieniem bezpieczeństwa danych osobowych użytkowników. Dzięki temu oprogramowaniu, jak również dzięki sieci bezprzewodowej możliwy jest dostęp do zintegrowanych uczelnianych usług sieciowych. Uczelnia zapewnia również dostęp do oprogramowania wspomagającego kształcenie na odległość, nie zapewnia natomiast dostępu do wirtualnych laboratoriów związanych z kształceniem specjalistycznym. Wszystkie powyższe działania zapewniają uczestnikom procesu kształcenia – w tym studentom z niepełnosprawnościami – dostęp do infrastruktury informatycznej, oprogramowania wspomagającego kształcenie zdalne, a także prowadzą do osiągnięcia zakładanych efektów uczenia się.

Nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia na kierunku filologia polska oraz studenci korzystają głównie z zasobów Biblioteki Międzywydziałowej Uniwersytetu Szczecińskiego, na które składa się m.in. księgozbiór z zakresu literaturoznawstwa (historia literatury polskiej, literatura powszechna czy

teoria literatury), językoznawstwa (gramatyka języka polskiego, leksykologia i leksykografia czy stylistyka) oraz księgozbiory wykorzystywane w kształceniu specjalistycznym (przygotowanie nauczycielskie czy edytorstwo). Pracownicy i studenci kierunku filologia polska korzystają również z zasobów Biblioteki Głównej US, co pozwala na dostęp łącznie do 236 tys. książek. Wymienione zasoby obejmują literaturę zgodną co do aktualności, zakresu tematycznego oraz zasięgu językowego z potrzebami procesu nauczania i uczenia się, jak również umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się oraz przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej. W zbiorach tych znajduje się m.in. literatura z zakresu dyscyplin, do których przyporządkowany jest oceniany kierunek studiów, co zapewnia dostęp do piśmiennictwa zalecanego w sylabusach w zakresie i ilości dostosowanym do potrzeb procesu nauczania i uczenia się oraz prawidłową realizację zajęć.

W Bibliotece Międzywydziałowej US dostępna jest sieć bezprzewodowa, dzięki której studenci mogą uzyskać dostęp do elektronicznych zasobów bibliotecznych oraz zamawiać książki przez Internet. Usługi te są również dostępne spoza sieci uniwersyteckiej. Dodatkowo użytkownicy mogą korzystać w czytelnich ze stanowisk komputerowych, umożliwiających przeglądanie katalogów oraz materiałów cyfrowych. Poza zasobami dostępnymi tradycyjnie Uczelnia udostępnia również zasoby z wykorzystaniem narzędzi informatycznych, w tym zasoby światowe. Jest to możliwe m.in. dzięki wykupieniu dostępu do zagranicznych czasopism naukowych, a także baz bibliograficznych i abstraktowych (np. Springer, Taylor&Francis Arts and Humanities czy kolekcje z bazy JSTOR). Tym samym zasoby biblioteki są dostępne zarówno dla studentów, jak nauczycieli akademickich w formie tradycyjnej oraz z wykorzystaniem narzędzi zdalnych, jak również dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełne korzystanie z zasobów.

Uczelnia zapewnia również dostęp do elektronicznych wersji materiałów dydaktycznych w kontekście wymogów związanych z kształceniem z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. Przede wszystkim Biblioteka Międzywydziałowa umożliwia wykonywanie skanów materiałów dydaktycznych i naukowych, jak również zapewnia dostęp do elektronicznych wersji książek i czasopism. Dzięki dostępowi do wirtualnych czytelni, takich jak IBUK, studenci mogą korzystać z e-booków oraz elektronicznych wersji czasopism naukowych. Przygotowane zarówno przez bibliotekę, jak i przez nauczycieli akademickich materiały dydaktyczne w formie cyfrowej są dostępne także dla studentów z niepełnosprawnościami i umożliwiają im osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się.

Zapewniona przez Uczelnię infrastruktura dydaktyczna i naukowa jest zgodna również z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, jak również pozwala na osiągnięcie zakładanych w tym zakresie efektów uczenia się. Studenci mają dostęp zarówno do infrastruktury pozwalającej na kształtowanie tradycyjnych form nauczania, jak i do narzędzi informatycznych (m.in. rzutniki, tablice multimedialne), wspomagających współcześnie ten proces. Uczelnia zapewnia również dostęp do księgozbioru związanego z kształceniem nauczycielskim, w tym wykorzystywanych podręczników szkolnych. Elementem kształcenia nauczycielskiego są również praktyki zawodowe, które na Uniwersytecie Szczecińskim odbywają się w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych.

Uniwersytet Szczeciński na bieżąco monitoruje stan infrastruktury dydaktycznej, naukowej i informatycznej, a także wyposażenia technicznego pomieszczeń oraz środków i pomocy dydaktycznych, zwracając uwagę na sprawność, dostępność oraz dostosowanie do potrzeb procesu nauczania i uczenia się, liczby studentów i potrzeb osób z niepełnosprawnością. Monitorowanie takie

jest realizowane przez władze Wydziału Humanistycznego US oraz dyrektorów instytutów, którzy w tym zakresie pozostają w kontakcie z kierownikiem obiektu oraz informatykami współpracującymi z wydziałem. Dodatkowo monitorowanie zasobów służących procesowi dydaktycznemu oraz podejmowanie działań zmierzających do poprawy ich jakości jest realizowane przez zespół kierunkowy, w którego składzie – prócz nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia na kierunku filologia polska – znajduje się również przedstawiciel studentów oraz przez Biuro Jakości Kształcenia US. Celem procedury jest zapewnienie prawidłowego stanu zasobów służących do realizacji procesu kształcenia oraz wspieranie badań naukowych, w kontekście zapewnienia realizacji efektów uczenia się. Prócz tego informatyk uczelniany systematycznie monitoruje stan infrastruktury komputerowej. Z jego inicjatywy są podejmowane także na bieżąco działania służące naprawie uszkodzonego sprzętu oraz czynności związane z aktualizacją wykorzystywanego w trakcie zajęć oprogramowania.

Wyniki realizowanych przeglądów są wykorzystywane do doskonalenia infrastruktury dydaktycznej, naukowej i bibliotecznej, a także wyposażenia technicznego pomieszczeń, pomocy i środków dydaktycznych oraz zasobów bibliotecznych i edukacyjnych wykorzystywanych przez nauczycieli akademickich oraz studentów kierunku. Przede wszystkim wszelkie czynności związane z naprawą i modernizacją sprzętu (zakup nowych zestawów komputerowych i rzutników multimedialnych do sal wykładowych w miejsce urządzeń ulegającym częściowym lub całkowitym awariom) jest realizowany bezpośrednio po stwierdzeniu uszkodzenia. Dzięki temu w ostatnim czasie Uczelnia zainstalowała w salach dydaktycznych 7 nowych zestawów komputerowych wraz oprogramowaniem oraz wymieniła 3 projektory multimedialne w salach wykładowych. W podobny sposób są aktualizowane zasoby biblioteczne z zakresu filologii polskiej. Aktualizacja taka odbywa się we współpracy z nauczycielami akademickimi wydziału, którzy mają możliwość składania zamówień na zakup książek niezbędnych do realizacji procesu dydaktycznego. Propozycje zakupowe mogą również zgłaszać studenci – osobiście, mailowo, telefonicznie lub przez formularz „zaproponuj książkę” dostępny na stronie internetowej Biblioteki Głównej Uniwersytetu Szczecińskiego. Ponadto potrzeby związane z wyposażeniem sal dydaktycznych w sprzęt konieczny do realizacji procesu kształcenia są zgłaszane na bieżąco przez nauczycieli akademickich władzom wydziału.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 5 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w zakresie przygotowania do wykonywania zawodu nauczyciela są zgodne

z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełniania kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie zidentyfikowano

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 6

Kierunek posiada grono interesariuszy współpracujących z Uczelnią w zakresie projektowania i realizacji programu studiów. W gronie tym znajdują się przede wszystkim szkoły i instytucje doskonalenia nauczycieli, adekwatne dla prowadzonej specjalności nauczycielskiej na studiach I i II stopnia, a także wydawnictwa, instytucje kultury, biblioteki, przedstawiciele mediów, właściwe z uwagi na pozostałe specjalności. Rodzaj, zakres i zasięg działalności tych instytucji jest zgodny z dyscyplinami, do których kierunek jest przyporządkowany: językoznawstwa oraz literaturoznawstwa. Przedstawiciele tych organizacji konsultują program studiów, kształt sylwetki absolwenta, cele kształcenia. Nie odbywa się to jednak w sposób systemowy poprzez na przykład wspólne spotkania i dyskusje i nie ma charakteru systematycznego, a przypadkowy. Zgłaszane uwagi dotyczą raz wycinka programu, kiedy indziej koncepcji i są głosem indywidualnego interesariusza, a nie wypracowanym stanowiskiem grona interesariuszy wspierających kierunek, co może być źródłem zagrożenia dla stabilności programu oraz kierunku jego doskonalenia i rozwoju. Biorąc powyższe pod uwagę, a także otwartość grona współpracujących instytucji na dalszą, szerszą i bardziej intensywną współpracę, należy stwierdzić, że pomimo prowadzenia konsultacji z otoczeniem, nie można tych konsultacji uznać za w pełni efektywne i skuteczne, czerpiące z potencjału i wiedzy interesariuszy zewnętrznych Jednostki. Rekomenduje się usystematyzowanie współpracy z interesariuszami i udoskonalenie jej w taki sposób, aby możliwe było wspólne wypracowanie przez interesariuszy stanowiska oraz postulowanie zmian w zakresie projektowania i realizacji programu studiów.

Współpraca Uczelni z interesariuszami zewnętrznymi jest systematyczna i stała, w szczególności w zakresie specjalności nauczycielskiej, gdzie regularnie odbywają się praktyki psychologiczno-pedagogiczne oraz dydaktyczne w szkołach różnego typu. Współpraca w ramach praktyk w chwili obecnej dotyczy również praktyk zawodowych obowiązujących dla specjalności nienauczycielskich na studiach I i II stopnia. Formy współpracy w odniesieniu do kształcenia na kierunku są urozmaicone. To głównie praktyki zawodowe lub nauczycielskie. Dodatkowo, w ramach pełnienia przez Uczelnię III misji szkoły wyższej, m.in. w aspekcie kulturotwórczego charakteru działań prowadzonych na kierunku na rzecz otoczenia zewnętrznego, podejmowane są różnorodne inicjatywy i ma to miejsce w sposób systematyczny. Formy współpracy Uczelni w otoczeniu w ramach kierunku stanowią odpowiedź Uczelni i Jednostki na wyzwania, jakie nowoczesny rynek pracy i globalizujący się świat stawia przed studentami i absolwentami kierunku. Formy te mają charakter miejski/lokalny oraz regionalny/zachodniopomorski, a także ogólnopolski i międzynarodowy, w szczególności w odniesieniu do współpracy, gdy nauczyciele akademicy współpracują przy organizacji przedsięwzięć naukowych i popularyzujących naukę. Wymienić tu można wspólne organizowanie konferencji, wykładów, odczytów, debat, które promują znajomość i kulturę języka polskiego. Wśród przykładów tych różnorodnych form współpracy należy wymienić: zaangażowanie pracowników Jednostki w gremiach miejskich, regionalnych i ogólnopolskich instytucji rozwijających i popularyzujących kulturę i naukę w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo, m.in. czasopism naukowych, towarzystw naukowych, centrów wystawienniczych itp. Dzięki współpracy w ramach działań popularyzujących i rozwijających wiedzę o literaturze i języku polskim wśród społeczności lokalnej i ponadlokalnej pracownicy wprowadzają do własnej praktyki dydaktycznej wiedzę o ideowych fundamentach i statutowych działaniach tych gremiów, zachęcając studentów do włączenia się w transfer idei i popularyzację wiedzy w społeczeństwie i przygotowując ich w ten sposób do późniejszych ról zawodowych. Ponadto, Jednostka angażuje się systematycznie w organizację wojewódzkich etapów zawodów Olimpiady Literatury i Języka Polskiego dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych przeprowadzanych w porozumieniu z Instytutem Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk i Zachodniopomorskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Kolejne inicjatywy to Dyktando Uniwersyteckie organizowane cyklicznie dla mieszkańców województwa zachodniopomorskiego oraz studentów szczecińskich uczelni przez zespół językoznawców kierunku, organizacja Festiwalu Nauki, stała współpraca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Szczecinie-Prawobrzeżu w Gryfinie, udział w debatach, prowadzenie warsztatów poza Szczecinem i regionem. Pracownicy biorą również udział w różnych formach upowszechniania wiedzy za pośrednictwem mediów, także – mediów uniwersyteckich (udział w dyskusjach, głosy eksperckie, wywiady itp.).

W przypadku ograniczeń zewnętrznych, Uczelnia prawidłowo zapewnia udział interesariuszy, w tym pracodawców w różnych formach współpracy wykorzystując do tego kontaktu efektywnie metody i narzędzia komunikacji na odległość.

Przyjęte w Uczelni regulacje jakościowe w sposób nieprecyzyjny odnoszą się do kwestii monitorowania udziału otoczenia społeczno-gospodarczego w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programów studiów oraz wpływu współpracy na rozwój kierunku. Na poziomie Uczelni brakuje formalnych rozwiązań, które pozwalałyby na ocenę współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym – poza raportami zespołów kierunku, podobnie rzecz się ma na poziomie Jednostki. Dobór podmiotów wybranych do oceny programu studiów spoczywa na zespołach kierunków i koordynatorach kierunku, zaś ocena jego poprawności – na jednostkach oceniających raporty samooceny kierunku (wydziałowy zespół ds. oceny jakości kształcenia, Biuro Jakości Kształcenia). W efekcie, Uczelnia

dokonyje przeglądów współpracy niesystematycznie i w ograniczonym zakresie - obserwuje rozmaite formy współpracy, ewaluacja ta jednak nie pozwoliła na identyfikację zaistniałych problemów np. niewystarczająco efektywnego wsłuchiwania się osób odpowiedzialnych za kierunek w głos otoczenia społeczno-gospodarczego czy też braku systemowego rozwiązania w zakresie tej współpracy i jej oceny. Zabrakło tu refleksji na temat skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na koncepcję kształcenia, program studiów oraz doskonalenie jego realizacji, a także osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Studenci biorą udział w tej ocenie, ale w sposób niepełny – mają możliwość wyrazić opinię na temat praktykodawcy po zakończeniu praktyki, *de facto* na koniec studiów (praktyki na studiach I stopnia mają miejsce w semestrze 6). Wcześniej nie dysponują jako grupa możliwością wypowiedzenia się na temat doboru interesariuszy dla kierunku, potrzeb dotyczących współpracy, form współpracy itd. Taką możliwość mają jedynie studenci specjalności nauczycielskiej, choć Uczelnia również skutecznie nie wykazała ich wpływu na kształtowanie form współpracy z interesariuszami oraz dobór interesariuszy. Rekomenduje się szersze angażowanie studentów do przeglądów współpracy Uczelni z otoczeniem społeczno-gospodarczym, a także dostosowanie zakresu, narzędzi i metod przeglądów w taki sposób, aby odnosiły się do koncepcji i celów kształcenia, programu studiów, obejmowały ocenę poprawności doboru instytucji współpracujących, skuteczności form współpracy i wpływu jej rezultatów na program studiów oraz doskonalenie jego realizacji, a także osiąganie przez studentów efektów uczenia się. Następnie, rekomenduje się wykorzystywanie wyników tych przeglądów do rozwoju i doskonalenia współpracy, a w konsekwencji programu studiów.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 6 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

kryterium spełnione

Uzasadnienie

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełnienia kryterium.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie zidentyfikowano

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 7

Uniwersytet Szczeciński stworzył warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu procesu dydaktycznego, a jego rodzaj, zakres oraz zasięg jest zgodny z przyjętą koncepcją i celami kształcenia oraz dostosowany do specyfiki kierunku filologia polska. W szczególności nauczyciele są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, jak również Uczelnia wspiera międzynarodową mobilność studentów i nauczycieli akademickich, w tym mobilność wirtualną. Działania służące umiędzynarodowieniu procesu dydaktycznego wynikają bezpośrednio z przyjętej strategii rozwoju Uniwersytetu Szczecińskiego na lata 2019-2028 i zmierzają do zwiększenia liczby studentów zagranicznych przyjeżdżających do Szczecina, studentów i pracowników Uczelni uczestniczących w programach wymian międzynarodowych oraz optymalizacji form współpracy międzynarodowej. Działając zgodnie z zapisami strategii, Uczelnia zawarła 342 umowy na realizację programów wymian międzynarodowych, z czego 33, w tym z Uniwersytetem w Greifswaldzie, Uniwersytetem w Ostrawie czy Uniwersytetem w Lipsku, są skierowane do studentów kierunku filologia polska. W ostatnich latach z oferty międzynarodowych wymian nie skorzystał żaden student kierunku, do czego w znacznej mierze przyczyniły się ograniczenia wyjazdowe związane z pandemią. W ramach przeciwdziałania takim tendencjom Uczelnia zintensyfikowała wysiłki zmierzające do tego, aby przywrócić aktywne zainteresowanie studentów filologii polskiej ofertą programu Erasmus+, czemu mają służyć m.in. spotkania ze studentami zagranicznymi przebywającymi w Polsce w ramach programów wymiany. Z oferty wymian międzynarodowych - w tym wyjazdów stypendialnych i staży zagranicznych - korzystają natomiast nauczyciele akademicy kierunku. W lata 2017-2021 co najmniej raz z takiej oferty skorzystało siedmioro członków kadry polonistycznej, a w latach 2022-2023 dwoje spośród pracowników kierunku, wyjeżdżając m.in. do Uniwersytetu w Greifswaldzie w Niemczech, Universitat de les Illes Balears w Hiszpanii oraz Uniwersytetu w Ostrawie w Czechach. Podejmowane przez Uczelnię działania intensyfikujące stopień umiędzynarodowienia polegają ponadto na zapraszaniu badaczy zagranicznych, którzy realizują wykłady, z których mogą korzystać m.in. studenci filologii polskiej. W latach 2022-2024 miało miejsce sześć wydarzeń tego typu, w tym wykład Anny Frajlich z Columbia University zatytułowany „Duch Szekspira” czy cykl wykładów dr Isabelle Namèche z Uniwersytetu Lumière w Lyon.

Procesowi umiędzynarodowienia na kierunku filologia polska służą także projekty oraz konferencje ukierunkowane na partnera międzynarodowego, co służy aktywizacji pracowników i studentów i wspiera ich mobilność, w tym także mobilność wirtualną, co jest możliwe m.in. dzięki działaniom o charakterze hybrydowym. W latach 2021-2023 odbyły się trzy konferencje o zasięgu międzynarodowym, w tym konferencja „Nauczanie języka polskiego jako obcego wobec wyzwań współczesnego świata” oraz I i II Międzynarodowy Kongres Języka i Kultury Polskiej, z czego w drugim z nich wzięło udział 50 naukowców z zagranicznych i polskich ośrodków naukowych, m.in. z Chin, Japonii, USA, Finlandii czy Niemiec. Prócz tego pracownicy kierunku filologia polska prowadzą warsztaty i wykłady w językach obcych, m.in. w ramach „Greifswald Polish Summer School” czy działań Transatlantic Walt Whitman Association. Dodatkowo intensyfikacji umiędzynarodowienia na kierunku służą zajęcia prowadzone w językach obcych, m.in. konwersatorium „Polish poetry in the English-speaking literary world”, oraz wspieranie realizacji zajęć poprzez dostęp do literatury fachowej

w językach obcych. Działania takie stanowią element uzupełniający w stosunku do umiejętności językowych nabywanych przez studentów podczas obowiązkowych zajęć lektoratowych.

Uczelnia prowadzi również przeglądy stopnia umiędzynarodowienia kształcenia, które uwzględniają m.in. skalę, rodzaj i zasięg umiędzynarodowienia na kierunku. Przeglądy takie są dokonywane są przez zespół kierunku, którego członkiem jest m.in. przedstawiciel studentów, w ramach działań związanych z wewnętrznym systemem zapewniania jakości kształcenia. W trakcie realizowanej procedury monitorowania zwraca się m.in. uwagę na problemy związane z udziałem studentów w programie Erasmus+, planami dotyczącymi rozwoju współpracy międzynarodowej czy potrzebami kadry i studentów filologii polskiej z tym zakresie. Wnioski z przeprowadzanych przeglądów są następnie wdrażane w uzgodnieniu z władzami Wydziału Humanistycznego oraz we współpracy z wydziałowym koordynatorem ds. wymiany międzynarodowej studentów, co dotyczy np. podjęcia inicjatyw związanych z zawarciem umów z zagranicznymi uczelniami. W procedurach monitorowania stopnia umiędzynarodowienia uwzględniane są również opinie studentów wyrażane w ankietach dotyczących oceny jakości kształcenia na kierunku. W sposób szczególny studenci wypowiadają się w nich na temat działań podejmowanych przez USz w kontekście mobilności międzynarodowej czy oferty przedmiotów w językach obcych. Podejmowane przez Uniwersytet Szczeciński procedury monitorujące skutkują podejmowaniem działań intensyfikujących umiędzynarodowienie kształcenia. Na tej podstawie jest m.in. modyfikowana i rozszerzana oferta zajęć specjalistycznych w językach obcych, czego przykładem są konwersatoria Rhetoric, persuasion (and) culture, Sprachkommunikation czy Polnisch als Fremdsprache – ausgewählte Grammatikfragen.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 7 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Zostały stworzone warunki rozwoju międzynarodowej aktywności nauczycieli akademickich oraz studentów, a rodzaj i zakres umiędzynarodowienia na kierunku filologia polska jest zgodny z koncepcją i celami kształcenia, jak również wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich. Przygotowana została także oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia oraz wymiany studentów i kadry, jak również sprawia, że nauczyciele akademicy są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych.

Jednocześnie zostały stworzone procedury oceny stopnia umiędzynarodowienia, obejmujące zakres aktywności międzynarodowej kadry i studentów oraz uwzględniające udział wykładowców z zagranicy w realizacji zajęć na kierunku, a formułowane rekomendacje są wykorzystywane na kierunku do realizacji działań doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie zidentyfikowano

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 8

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne. Przybiera różne formy, adekwatne do założonych efektów uczenia się, uwzględniając zróżnicowane potrzeby studentów. Uniwersytet wspiera inicjatywy studentów i dostarcza instrumentów, które zachęcają ich do rozwoju naukowego. System wsparcia uwzględnia rozwiązania dla studentów wybitnych i rozwiązania motywujące do osiągnięcia bardzo dobrych efektów uczenia się.

Uczelnia posiada niezbędne narzędzia, aby reagować na potrzeby studentów, w sposób systematyczny, indywidualny, a także kompleksowy. Uniwersytet Szczeciński stosuje różnorodne formy pomocy między innymi materialne, merytoryczne, a także pomoc w kontakcie z potencjalnymi pracodawcami. Wsparcie na kierunku dostosowane jest do potrzeb wynikających z realizacji programu studiów i osiągnięcia efektów uczenia się.

Uczelnia dysponuje narzędziami wspierającymi oraz motywującymi studentów wybitnych. Mogą oni ubiegać się o stypendium Rektora, stypendium Prezydenta Miasta Szczecin, a także Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Studenci, którzy mają wybitne osiągnięcia w działalności artystycznej, naukowej bądź są zaangażowani społecznie mogą wnioskować o przyznanie indywidualnego programu studiów. Osoby chcące rozwijać swoje umiejętności, mają możliwość poszerzania wiedzy przystępując do kół naukowych, które funkcjonują na wydziale: Koło Młodych Językoznawców US, Koło Edukacji Polonistycznej, Studenckie Koło Literaturoznawców. W ramach kół naukowych studenci mogą wydawać publikacje, uczestniczyć w projektach oraz wydarzeniach naukowych. Uczelnia wspiera materialnie oraz merytorycznie koła naukowe oraz indywidualnych studentów. Studenci mogą ubiegać się o dofinansowanie na przykład udziału w konferencjach. Zainteresowane osoby mogą skorzystać z pomocy nauczycieli akademickich podczas przygotowywań do konkursu czy konferencji. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów podczas konsultacji stacjonarnych oraz za pomocą poczty elektronicznej.

Uczelnia oferuje studentom szeroki wachlarz szkoleń oraz podnoszących ich kompetencje niezbędne na rynku pracy. Warsztaty realizowane są w ramach Akademickiego Biura Karier. Do tej pory przeprowadzono między innymi spotkania: „Personal Branding czyli czym jest marka osobista?”, „Jak dobrze wypaść na rozmowie z pracodawcą z dobrym CV?”, „Pozytywne działanie eustresu? Jak opanować ten negatywny?” czy „Odkryj swój styl uczenia się. Ogarnij sesję!”. Poza warsztatami Akademickie Biuro Karier oferuje studentom doradztwo zawodowe oparte na testach osobowościowych oraz opinii psychologa, a także organizuje giełdy pracy oraz tworzy listę potencjalnych pracodawców. Wraz z Akademickim Biurem Karier na Uczelni działa Uniwersytecki Zespół Wsparcia i Rozwoju. Oferuje on między innymi warsztaty obejmujące szeroką problematykę wzbogacającą wiedzę i umiejętności uczestników w zakresie kompetencji społecznych, komunikacyjnych, umiejętności radzenia sobie ze stresem, relaksacji. Zespół jest otwarty na propozycje Studentów w zakresie tematyki prowadzonych spotkań. Akademickie Biuro Karier regularnie informuje

studentów o swojej działalności przede wszystkim drogą mailową. Studenci na spotkaniu nie wykazywali zainteresowania ofertą Akademickiego Biura Karier - zwracali uwagę na szkolenia organizowane przez Wydział nakierowane głównie na poszerzenie wiedzy z zakresu studiów. Rekomenduje się przeprowadzenie ankiety bądź spotkania, podczas którego Studenci mogą określić, jaka interesuje ich tematyka szkoleń z zakresu przedsiębiorczości oraz kompetencji przydatnych na rynku pracy, a następnie umożliwić studentom wzięcie udziału w tych szkoleniach.

Zainteresowani studenci mogą skorzystać z pomocy Akademickiego Inkubatora Przedsiębiorczości, który poprzez materialne oraz merytoryczne wsparcie, tworzy sprzyjające dla studenta warunki do rozwoju swojego biznesu.

Działające na Uczelni liczne sekcje sportowe oraz organizacje artystyczne jak chór Uniwersytetu Szczecińskiego, Uniwizja- Telewizja Uniwersytetu Szczecińskiego, Telewizyjna Redakcja Studencka czy Teatr Nie Ma - umożliwiają studentom rozwój na płaszczyźnie sportowej, kulturalnej i artystycznej. Funkcjonująca Strefa Kultury Uniwersytetu Szczecińskiego proponuje studentom lekcje śpiewu, tańca, gry na ukulele, warsztaty teatralne, a także organizuje wydarzenia kulturalne jakim jest na przykład Festiwal Garaże.

Za pomoc Osobom z Niepełnosprawnością odpowiedzialny jest Dział wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami. Studenci w potrzebie mają możliwość skorzystania z pomocy osobistego asystenta w zakresie dydaktyki (sporządzanie notatek, kserowanie materiałów, wizyty w bibliotece), transportu (na terenie Uczelni oraz w trakcie drogi z i na Uczelnię) czy tyflodydaktycznym (przygotowanie notatek z zajęć w formie dostosowanej do potrzeb osoby słabowidzącej lub niewidomej). Dodatkowo w zakresie pomocy znajduje się bezpłatny trening z neurodydaktykiem i usługa tłumacza języka migowego zarówno w trakcie zajęć jak i podczas załatwiania spraw uczelnianych. Zainteresowani Studenci mogą złożyć wniosek o dofinansowanie kosztów kształcenia lub ubiegać się o stypendium z tytułu Niepełnosprawności.

W ramach Uniwersyteckiego Centrum Wiedzy o Dostępności oraz programu MAXImus dostępności organizowane są szkolenia skierowane między innymi do kadry akademickiej, mające na celu usunięcie barier oraz przygotowanie nauczycieli do pracy ze studentami z problemami. W sytuacjach kryzysowych każdy student może zgłosić się do Punktu Pomocy Psychologicznej.

Uczelnia wychodzi naprzeciw potrzebom różnych grup studentów, korzystając z narzędzi umożliwiających ich kompleksowe wsparcie. Pomoc dostosowana jest do indywidualnych wymagań studenta. Przykładem jest możliwość otrzymania indywidualnej organizacji studiów bądź indywidualnego programu studiów, przyznawane między innymi studentom z wybitnymi osiągnięciami artystycznymi, naukowymi czy sportowymi, jak również studentkom w ciąży, rodzicom wychowującym dzieci, Osobom z Niepełnosprawnością lub studentom, których stan zdrowia uniemożliwia standardowe warunki studiowania. Pełne zasady zmiany toku bądź organizacji studiów, zainteresowani mogą znaleźć w Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Studenckim.

Studenci zagraniczni mogą skorzystać z pomocy działu spraw międzynarodowych, w ramach którego powoływani są wydziałowi i kierunkowi koordynatorzy ECTS. Do zadań wspomnianego działu należy głównie wsparcie studentów w uczestnictwie w programie Erasmus+, Most, a także pomoc studentom przyjeżdżającym spoza Polski. Student zagraniczny wymagający pomocy w załatwieniu spraw administracyjnych, może zgłosić taką potrzebę w dziekanacie wydziału humanistycznego - otrzyma wtedy pomoc pracownika dziekanatu, który biegle porozumiewa się w języku angielskim.

Na początku roku akademickiego organizowane są dni adaptacyjne, których celem jest zaznajomienie studentów pierwszego roku z zasadami Uniwersytetu oraz z osobami, które odgrywają ważną rolę w procesie wsparcia: opiekun roku, samorząd studencki, Dziekan oraz Prodziekan ds. Studenckich. Podczas dni adaptacyjnych studenci informowani są o swoich prawach oraz obowiązkach, a w szczególności o systemie zgłaszania skarg i wniosków. Studenci obecni na spotkaniu z Zespołem odpowiedzieli, że procedura składania skargi i wniosków jest im znana. Zwrócili uwagę, na istotność nieformalnego sposobu składania skargi lub wniosku, jakim jest kontakt z Opiekunem roku. W przypadku, kiedy wymaga tego sytuacja, studenci mają możliwość kontaktu z Koordynatorem kierunku, Prodziekanem ds. Studenckich oraz Dziekanem. W trudnych przypadkach, o pomoc mogą zwrócić się do Prorektora ds. Studenckich czy Samorządu Studenckiego. Do każdej z wymienionych osób studenci mogą udać się osobiście lub skontaktować się mailowo czy telefonicznie. Zainteresowane osoby mogą zwrócić się również do Rzecznika Praw Studenta oraz Pełnomocniczki Rektora ds. równego traktowania studentów i doktorantów. W ramach przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi została wprowadzona procedura antymobbingowa. W latach 2022-2024 Uniwersytet Szczeciński wprowadza Plan Równości, czyli dokument zawierający spis zobowiązań i działań, których celem jest promowanie równości w Uniwersytecie Szczecińskim, w tym równości płci, a także różnorodności i integracji w społeczności akademickiej Uczelni. W ramach Planu Równości została przeprowadzona ankieta antydyskryminacyjna wśród studentów. **Rekomenduje się** regularne, najlepiej coroczne, przeprowadzanie ankiety antydyskryminacyjnej z jednoczesnym motywowaniem studentów do jej wypełnienia.

Studenci pozytywnie wypowiadali się na temat wsparcia ze strony obsługi dziekanatu, do którego mogą udać się osobiście lub skontaktować się mailowo i telefonicznie. Dziekanat jest dostępny w godzinach 10:00-13:00 od wtorku do piątku. Rekomenduje się przeprowadzenie ankiety wśród wszystkich studentów kierunku czy zaproponowany czas pracy dziekanatu jest wystarczający, należy uwzględnić możliwość dłuższej pracy dziekanatu przynajmniej w jednym dniu w ciągu tygodnia.

Samorząd Studencki aktywnie działa na rzecz wspólnoty Uniwersyteckiej. W ramach wsparcia w adaptacji dla nowych studentów, został stworzony poradnik studenta, zawierający najważniejsze informacje dotyczące kształcenia. Rada Samorządu Studenckiego Wydziału ma stały kontakt z Władzami Wydziału, dzięki organizowanym spotkaniom, mających na celu omówienie pilnych i bieżących spraw. Samorząd Studencki ma wpływ na realizację studiów między innymi opiniując programy studiów. Samorząd regularnie przeprowadza ankietyzację wśród studentów umożliwiającą ocenę kierunku oraz nauczycieli akademickich, którzy przeprowadzali zajęcia. Wnioski oraz rekomendacje Samorządu przekazywane są Władzom Wydziału.

Na kierunku filologia polska przeprowadzana jest cykliczna ocena jakości kształcenia. Studenci mają możliwość oceny aspektów takich jak jakość obsługi administracyjnej, organizacja rozkładu zajęć, przejrzystość zasad i sprawiedliwość w ocenianiu studenta. Ankieta pozwala wypowiedzieć się także na temat proponowanych zmian w kształceniu na kierunku. Przykładem działań naprawczych zasugerowanych przez studentów była zmiana formy przeprowadzenia przedmiotu - z wykładu na ćwiczenia. **Rekomenduje się** przeprowadzenie ewaluacji czy stosowane środki oceny jakości kształcenia przez studentów są miarodajne - brak anonimowości ze względu na małą liczbę osób studiujących na kierunku oraz mała liczba studentów wypełniających ankietę może zaburzać prawdziwość wyników. Należy zastanowić się nad środkami motywującym studentów do wypełniania ankiet na przykład konkursy międzywydziałowe na największą ilość wypełnionych ankiet.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 8 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione

Uzasadnienie

Uczelnia dysponuje szerokim spektrum wsparcia studentów wizytowanej Jednostki. Należy zaznaczyć, iż studenci czują wsparcie pracowników dydaktycznych oraz administracyjnych, którzy w każdy możliwy sposób działają na ich korzyść, tworząc przyjazną atmosferę wewnątrz społeczności akademickiej. Dodatkowe działania jak aktywność kół naukowych, przeprowadzane warsztaty czy szkolenia pozwalają studentom się rozwijać oraz poszerzać horyzonty. W analizie stanu faktycznego zostały sformułowane rekomendacje dotyczące zdiagnozowanych uchybień, które nie mają wpływu na ogólną pozytywną ocenę spełnienia kryterium.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie zidentyfikowano

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 9

Uczelnia częściowo spełnia potrzeby studentów, kandydatów oraz osób zainteresowanych kształceniem na kierunku filologia polska. Strona Uniwersytecka oraz Wydziałowa są dostosowane do osób z niepełnosprawnościami - możliwość włączenia kontrastu, regulacji wielkości czcionki, podkreślenie linków i przycisków. Takiej możliwości nie ma na niektórych podstronach, na przykład na stronie sekcji ds. Studenckich, na której studenci mogą znaleźć adresy mailowe oraz telefony do wybranych pracowników dziekanatu. Strony Uczelniane oraz Wydziałowe są również dostosowane do potrzeb studentów zagranicznych, ponieważ mają oni możliwość przeglądania ich treści w języku angielskim. Obydwie wspomniane strony są zbudowane w sposób przystępny dla użytkownika,

zachęcający do poszukiwania informacji. Osoby zainteresowane studiami mogą uzyskać informacje o kierunku filologia polska z informatora dla kandydatów w wersji papierowej oraz z wyodrębnionej zakładki „kandydaci”. Dostępne i łatwe do znalezienia są informacje dotyczące etapów i terminów rekrutacji, wymaganych dokumentów, opłaty rekrutacyjnej. Brakuje natomiast pełnego opisu sylwetki absolwenta jakim jest cel kształcenia, przyznawane kwalifikacje, tytuły zawodowe czy możliwość dalszego kształcenia. Co więcej zasady uznawania efektów uczenia się uzyskanych poza szkolnictwem wyższym mogą być trudno dostępne - znajdują się w zakładce „kształcenie”, która w szczególności dla osób zaczynających studiowanie może być niezrozumiała. Rekomenduje się przeniesienie tych danych również do zakładki „kandydaci”. Brak udostępnionych informacji na temat uznawania efektów uczenia się uzyskanych w szkolnictwie wyższym. Zainteresowani znajdą na stronie Wydziałowej programy studiów, sylabusy, plany zajęć, regulamin praktyk zawodowych oraz listę opiekunów praktyk, a także niezbędne informacje na temat procedury obrony pracy dyplomowej. Uczelnia udostępnia aktualne informacje dotyczące wymian studenckich takich jak: program MOST czy ERASMUS+. W zakładce „studenci” znajdują się treści dotyczące przyznawania miejsca w domu studenckim, informacje o uczelnianych organizacjach studenckich, regulamin przyznawania świadczeń dla studentów, zasady przyznawania stypendiów oraz potrzebne w tym procesie dokumenty.

Na stronie Działu Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami udostępnione są informacje dotyczące wsparcia studentów oraz pomocy psychologicznej. Rekomenduje się, aby link do strony Działu Wsparcia Osób z Niepełnosprawnościami znajdował się bezpośrednio na głównej stronie Uczelnianej i Wydziałowej.

Głównym źródłem aktualnych informacji dla studentów Uniwersytetu Szczecińskiego okazuje się platforma e-proDziekan. Zalogowani użytkownicy mogą znaleźć tam aktualne wiadomości, terminy konsultacji z kadrą akademicką, a także wzory niezbędnych dokumentów. Platforma e-proDziekan jest jedynym miejscem, w którym można znaleźć terminy konsultacji. Rekomenduje się, aby aktualny spis został umieszczony również na stronie wydziału oraz w gablocie przeznaczony na informacje dla kierunku filologia polska.

Do działań informacyjnych oraz promocyjnych, oprócz stron internetowych, Uczelnia wykorzystuje również aplikacje takie jak Instagram czy YouTube. Źródłem informacji o bieżących wydarzeniach naukowych, kulturalnych, społecznych czy edukacyjnych jest zarówno wydziałowe, jak i uczelniane konto Facebook.

W przypadku problemów wynikających z niespełnienia wymogów dostępności cyfrowej każda osoba ma możliwość zgłoszenie tego błędu bądź skargi drogą mailową oraz telefoniczną.

Uczelnia nie prowadzi sformalizowanej metody ewaluacji publicznego dostępu do informacji wśród docelowych grup interesariuszy wewnętrznych jak i zewnętrznych. Nie wykazano również nieformalnego trybu weryfikacji oraz ewaluacji poprawności i dostępności upowszechnianych treści w dostępie publicznym. Nie są przeprowadzane wśród studentów ankietyzacje, których celem jest udoskonalenie sposobu oraz rodzaju zamieszczanych treści. Rekomenduje się cykliczne przeprowadzanie spotkań ze studentami lub ankietyzacji umożliwiające wyrażenie opinii na temat dostępu do informacji. Rekomenduje się udostępnienie na stronie internetowej ankiety, skierowanej do wszystkich zainteresowanych kształceniem na Uczelni, umożliwiającej ocenę dostępności publikowanych treści. Rekomenduje się również, aby przeprowadzać spotkania ze studentami pierwszorocznymi w celu zdobycia informacji o dostępności treści w procesie rekrutacji. Ze spotkań

należy sporządzić protokół, a w przypadku zwrócenia uwagi studentów na błędy zastosować działania naprawcze.

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 9 (kryterium spełnione/ kryterium spełnione częściowo/ kryterium niespełnione)

Kryterium spełnione częściowo

Uzasadnienie

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców, informacji o programie studiów i realizacji procesu kształcenia. Każdy może znaleźć interesujące go treści na temat procesu rekrutacji na studia. Brakuje natomiast informacji o przyznanych absolwentom kwalifikacjach, tytułach zawodowych jak i również o możliwości dalszego kształcenia. Uczelnia nie udostępnia, także wyników ankietyzacji, które są przeprowadzane wśród studentów. Aktywnie promowane są inicjatywy studenckie, a także życie kulturalne oraz sportowe Uczelni, mające na celu zainteresowanie studentów i potencjalnych kandydatów. Nie jest prowadzony systematyczny, sformalizowany monitoring publicznego dostępu do informacji, a zakres i jakość informacji o studiach nie podlega ocenie, w której uczestniczą studenci. O uznaniu kryterium za spełnione częściowo przesądził:

1. Brak monitorowania działań służących informowaniu o procesie kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

1. Należy podjąć działania monitorujące publiczny dostęp do informacji o procesie kształcenia na ocenianym kierunku studiów.
2. Podjęcie działań naprawczych zapobiegających występowaniu nieprawidłowości, które stały się podstawą do sformułowania powyższych zaleceń.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Analiza stanu faktycznego i ocena spełnienia kryterium 10

Standard jakości kształcenia 10.1

W Uniwersytecie Szczecińskim zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów. Uczelnia dysponuje także systemem polityki jakości, który

został zaprojektowany w taki sposób, by prowadzone były systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Zasady te i mechanizmy projakościowe nie działają w sposób należyty wobec kierunku filologia polska.

Dla kierunku został formalnie powołany zespół kierunkowy, w skład, którego wchodzi reprezentanci nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na kierunku, a także reprezentant studentów. To ostatnie jest pokłosiem poprzedniej oceny jakości kształcenia na kierunku i stanowi krok w stronę włączenia studentów do prac projakościowych. W zespole tym nie ma przedstawicieli otoczenia społeczno-gospodarczego.

Zespół sprawuje nadzór merytoryczny, organizacyjny i administracyjny nad kierunkiem studiów, a jego zadania określone zostały w sposób przejrzysty. Zatwierdzanie, zmiany oraz wycofanie programu studiów dokonywane jest w sposób formalny, w oparciu o oficjalnie przyjęte procedury.

Dla kierunku zespół ten nie działa jednak skutecznie, gdyż nie jest przeprowadzana systematyczna i skuteczna co do uwzględniania zmian formalno-prawnych, stanu przepisów prawa ogólnego oraz koniecznych dla poprawnego merytorycznego funkcjonowania kierunku studiów. Jak zostało wykazane w odpowiednich kryteriach dla kierunku filologia polska nie dokonano takiego przeglądu programu, który pozwoliłby na skorygowanie efektów uczenia się i ustalenia ich puli tak, by wszyscy studenci mogli efekty uczenia się osiągnąć. Metody kształcenia i metody weryfikacji efektów uczenia się są mało zróżnicowane i w większości schematycznie powielane. W analizie stanu faktycznego w kryterium 2 wskazano, że praktyki zawodowe, w tym praktyki zawodowe dla specjalności nauczycielskiej, mimo wskazań podczas poprzedniej oceny programowej kierunku, a także powinności starannego i stałego monitorowania ich jakości są prowadzone nie w pełni poprawnie i właściwie.

Mimo wyraźnego kryzysu tożsamościowego kierunku, zmniejszającej się liczby kandydatów oraz niskiej retencji Uczelnia nie podjęła systemowych działań naprawczych, zmierzających do zatrzymania i odwrócenia tego trendu. Reaguje punktowo i w wielu wypadkach podejmuje tylko działania reaktywne, nie wyprzedzające czy prorozwojowe. Nie prowadzi odpowiednich i w pełni angażujących działań włączających ze środowiskiem otoczenia społeczno-gospodarczego, które pozwoliłyby na pozyskanie, a dalej wykorzystanie pozyskanych danych do zmian na kierunku (np. polegających na nowej ofercie specjalności czy wprowadzenia stałej współpracy w zakresie organizacji i prowadzenia praktyk lub działań praktycznych w powiązaniu z rynkiem pracy).

Mimo przygotowania nowych koncepcji procesu dyplomowania nie podjęto działań zmierzających do kompleksowej kontroli skuteczności ich wdrożenia, nie zweryfikowano, czy zaplanowane działania zostały skutecznie implementowane.

W systematycznej ocenie programu studiów biorą udział interesariusze wewnętrzni, tj. kadra prowadząca kształcenie na kierunku oraz studenci. Ci ostatni, co Uczelnia sama przyznaje, w niewielkim stopniu angażują się w ocenę zajęć. W niewielkim i niewystarczającym stopniu w prace te włączani są reprezentanci otoczenia społeczno-gospodarczego, a relacje z nimi w większości sprowadzają się do powierzania im prowadzenia praktyk zawodowych różnych typów.

Co za tym idzie nie można stwierdzić, by wnioski z systematycznej oceny programu studiów były w sposób odpowiedni wykorzystywane do stałego jego doskonalenia.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i powinny być wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Podczas poprzedniej oceny programowej kierunku przeprowadzonej przez zespół oceniający powołany przez Polską Komisję Akredytacyjną, która miała miejsce w roku akademickim 2021/2022 kierunek uzyskał ocenę pozytywną ze skróconym do dwóch lat okresem obowiązywania.

Jako kryteria spełnione częściowo wskazano: kryterium nr 1, nr 2, nr 3 i nr 10. W uchwale Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej znalazły się liczne zalecenia sformułowane dla tych kryteriów, a uczelnia została zobowiązana do ich zrealizowania. Przeprowadzona w roku akad. 2023/24 ponowna ocena jakości kształcenia na kierunku wskazuje, że nie wszystkie działania zostały podjęte, nie wszystkie z podjętych zrealizowane skutecznie, a niektóre kolejne działania spowodowały wystąpienie nowych nieprawidłowości. Nie można zatem stwierdzić, że dla kierunku filologia polska funkcjonuje sprawnie działający system projakościowy, który pozwala uwzględnić i skutecznie wdrożyć zalecenia zewnętrznych instytucji odpowiedzialnych za ocenę jakości kształcenia.

Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione w uchwale Prezydium PKA w sprawie oceny programowej na kierunku studiów, która poprzedziła bieżącą ocenę (jeśli dotyczy)

(Ocenę realizacji zaleceń należy uwzględnić w ocenie spełnienia kryterium, mając na uwadze postanowienia ust. 4 pkt 2 zał. nr 3 do Statutu PKA)

Lp.	Zalecenia dotyczące kryterium 10 wymienione we wskazanej wyżej uchwale Prezydium PKA	Opis realizacji zalecenia	Ocena realizacji zalecenia (zalecenie zrealizowane / zalecenie niezrealizowane)
1.	Zaleca się przeprowadzenie opartej o wyniki analizy miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji systematycznej oceny programu studiów i jego realizacji.	Uczelnia nie podjęła działania zmierzających do pozyskiwania miarodajnych oraz wiarygodnych danych i informacji, które powinny posłużyć do oceny programu studiów (patrz: niewykonane zalecenia, szczególnie kryterium nr 1)	Zalecenie niezrealizowane
2.	Zaleca się wdrożenie działań związanych ze stałym i systematycznym pozyskiwaniem opinii różnych grup interesariuszy kierunku oraz wykorzystywaniem tych danych do modyfikacji programu studiów i działań naprawczych.	Uczelnia włączyła reprezentantów studentów do prac w zespole kierunkowym kierunku filologia polska, nawiązała częściową współpracę z reprezentantami otoczenia społeczno-gospodarczego	Zalecenie zrealizowane
3.	Zaleca się wykorzystywanie wniosków z ocen programowych dokonywanych przez PKA do wprowadzenia trwałych,	Uczelnia nie wykorzystwała wniosków z oceny programowej kierunku (patrz kryteria niespełnione)	Zalecenie niezrealizowane

	skutkujących poprawą jakości kształcenia zmian.		
--	---	--	--

Propozycja oceny stopnia spełnienia kryterium 10

kryterium niespełnione

Uzasadnienie

Zostały formalnie przyjęte, ale nie są skutecznie dla kierunku stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów. Nie są prowadzone systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia. Prace tego typu nie skutkują tym, że program studiów jest zgodny z wymogami prawa, poprawnie skonstruowany oraz realizowany w taki sposób, który gwarantuje osiągnięcie zakładanych efektów uczenia się przez wszystkich studentów.

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne. Wyniki oceny jakości kształcenia nie są jednak w pełni respektowane i uwzględniane w pracach projakościowych dotyczących ocenianego kierunku studiów.

Dobre praktyki, w tym mogące stanowić podstawę przyznania uczelni Certyfikatu Doskonałości Kształcenia

Brak

Zalecenia

Nie dotyczy

5. Załączniki:

Załącznik nr 1. Podstawa prawna oceny jakości kształcenia

1. Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 742);
2. Ustawa z dnia 3 lipca 2018 r. Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1669, z późn. zm.);
3. Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226).
4. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 września 2018 r. w sprawie kryteriów oceny programowej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1787);
5. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 661, z późn. zm.);
6. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U z 2018 r. poz. 2218).
7. Statut Polskiej Komisji Akredytacyjnej przyjęty uchwałą nr 4/2018 Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 13 grudnia 2018 r. w sprawie statutu Polskiej Komisji Akredytacyjnej, z późn. zm.;
8. Uchwała nr 67/2019 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie zasad przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej, z późn. zm.
9. Uchwała nr 600/2023 Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej z dnia 27 lipca 2023 r. w sprawie przeprowadzania wizytacji przy dokonywaniu oceny programowej.

Szczegółowe kryteria dokonywania oceny programowej

Profil ogólnoakademicki

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się

Standard jakości kształcenia 1.1

Koncepcja i cele kształcenia są zgodne ze strategią uczelni, mieszczą się w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których kierunek jest przyporządkowany, są powiązane z działalnością naukową prowadzoną w uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach oraz zorientowane na potrzeby otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym w szczególności zawodowego rynku pracy.

Standard jakości kształcenia 1.2

Efekty uczenia się są zgodne z koncepcją i celami kształcenia oraz dyscypliną lub dyscyplinami, do których jest przyporządkowany kierunek, opisują, w sposób trafny, specyficzny, realistyczny i pozwalający na stworzenie systemu weryfikacji, wiedzę, umiejętności i kompetencje społeczne osiągnięte przez studentów, a także odpowiadają właściwemu poziomowi Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz profilowi ogólnoakademickiemu.

Standard jakości kształcenia 1.2a

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, zawierają pełny zakres ogólnych i szczegółowych efektów uczenia się zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 1.2b

Efekty uczenia się w przypadku kierunków studiów kończących się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera zawierają pełny zakres efektów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (Dz. U. z 2018 r. poz. 2153 i 2245).

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

Standard jakości kształcenia 2.1

Treści programowe są zgodne z efektami uczenia się oraz uwzględniają w szczególności aktualny stan wiedzy i metodyki badań w dyscyplinie lub dyscyplinach, do których jest przyporządkowany kierunek, jak również wyniki działalności naukowej uczelni w tej dyscyplinie lub dyscyplinach.

Standard jakości kształcenia 2.1a

Treści programowe w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy obejmują pełny zakres treści programowych zawartych w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.2

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS, umożliwiają studentom osiągnięcie wszystkich efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.2a

Harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, a także liczba semestrów, liczba godzin zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia i szacowany nakład pracy studentów mierzony liczbą punktów ECTS w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.3

Metody kształcenia są zorientowane na studentów, motywują ich do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się oraz umożliwiają studentom osiągnięcie efektów uczenia się, w tym w szczególności umożliwiają przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 2.4

Jeśli w programie studiów uwzględnione są praktyki zawodowe, ich program, organizacja i nadzór nad realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów zapewniają prawidłową realizację praktyk oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w szczególności tych, które są związane z nabywaniem kompetencji badawczych.

Standard jakości kształcenia 2.4a

Program praktyk zawodowych, organizacja i nadzór nad ich realizacją, dobór miejsc odbywania oraz środowisko, w którym mają miejsce, w tym infrastruktura, a także kompetencje opiekunów, w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art.

68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 2.5

Organizacja procesu nauczania zapewnia efektywne wykorzystanie czasu przeznaczony na nauczanie i uczenie się oraz weryfikację i ocenę efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 2.5a

Organizacja procesu nauczania i uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy jest zgodna z regułami i wymaganiami w zakresie sposobu organizacji kształcenia zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Standard jakości kształcenia 3.1

Stosowane są formalnie przyjęte i opublikowane, spójne i przejrzyste warunki przyjęcia kandydatów na studia, umożliwiające właściwy dobór kandydatów, zasady progresji studentów i zaliczania poszczególnych semestrów i lat studiów, w tym dyplomowania, uznawania efektów i okresów uczenia się oraz kwalifikacji uzyskanych w szkolnictwie wyższym, a także potwierdzania efektów uczenia się uzyskanych w procesie uczenia się poza systemem studiów.

Standard jakości kształcenia 3.2

System weryfikacji efektów uczenia się umożliwia monitorowanie postępów w uczeniu się oraz rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, a stosowane metody weryfikacji i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów uczenia się oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, jak również pozwalają na sprawdzenie i ocenę wszystkich efektów uczenia się, w tym w szczególności przygotowania do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.

Standard jakości kształcenia 3.2a

Metody weryfikacji efektów uczenia się w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy, są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 3.3

Prace etapowe i egzaminacyjne, projekty studenckie, dzienniki praktyk (o ile praktyki są uwzględnione w programie studiów), prace dyplomowe, studenckie osiągnięcia naukowe/artystyczne lub inne związane z kierunkiem studiów, jak również udokumentowana pozycja absolwentów na rynku pracy lub ich dalsza edukacja potwierdzają osiągnięcie efektów uczenia się.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Standard jakości kształcenia 4.1

Kompetencje i doświadczenie, kwalifikacje oraz liczba nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami zapewniają prawidłową realizację zajęć oraz osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się.

Standard jakości kształcenia 4.1a

Kompetencje i doświadczenie oraz kwalifikacje nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia ze studentami w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 4.2

Polityka kadrowa zapewnia dobór nauczycieli akademickich i innych osób prowadzących zajęcia, oparty o transparentne zasady i umożliwiający prawidłową realizację zajęć, uwzględnia systematyczną ocenę kadry prowadzącej kształcenie, przeprowadzaną z udziałem studentów, której wyniki są wykorzystywane w doskonaleniu kadry, a także stwarza warunki stymulujące kadrę do ustawicznego rozwoju.

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

Standard jakości kształcenia 5.1

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz aparatura badawcza, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia są nowoczesne, umożliwiają prawidłową realizację zajęć i osiągnięcie przez studentów efektów uczenia się, w tym przygotowanie do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności, jak również są dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnością, w sposób zapewniający tym osobom pełny udział w kształceniu i prowadzeniu działalności naukowej.

Standard jakości kształcenia 5.1a

Infrastruktura dydaktyczna i naukowa uczelni, a także infrastruktura innych podmiotów, w których odbywają się zajęcia w przypadku kierunków studiów przygotowujących do wykonywania zawodów, o których mowa w art. 68 ust. 1 ustawy są zgodne z regułami i wymaganiami zawartymi w standardach kształcenia określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 68 ust. 3 ustawy.

Standard jakości kształcenia 5.2

Infrastruktura dydaktyczna, naukowa, biblioteczna i informatyczna, wyposażenie techniczne pomieszczeń, środki i pomoce dydaktyczne, zasoby biblioteczne, informacyjne, edukacyjne oraz

aparatura badawcza podlegają systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Standard jakości kształcenia 6.1

Prowadzona jest współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z pracodawcami, w konstruowaniu programu studiów, jego realizacji oraz doskonaleniu.

Standard jakości kształcenia 6.2

Relacje z otoczeniem społeczno-gospodarczym w odniesieniu do programu studiów i wpływ tego otoczenia na program i jego realizację podlegają systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

Standard jakości kształcenia 7.1

Zostały stworzone warunki sprzyjające umiędzynarodowieniu kształcenia na kierunku, zgodnie z przyjętą koncepcją kształcenia, to jest nauczyciele akademicki są przygotowani do nauczania, a studenci do uczenia się w językach obcych, wspierana jest międzynarodowa mobilność studentów i nauczycieli akademickich, a także tworzona jest oferta kształcenia w językach obcych, co skutkuje systematycznym podnoszeniem stopnia umiędzynarodowienia i wymiany studentów i kadry.

Standard jakości kształcenia 7.2

Umiędzynarodowienie kształcenia podlega systematycznym ocenom, z udziałem studentów, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Standard jakości kształcenia 8.1

Wsparcie studentów w procesie uczenia się jest wszechstronne, przybiera różne formy, adekwatne do efektów uczenia się, uwzględnia zróżnicowane potrzeby studentów, sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów poprzez zapewnienie dostępności nauczycieli akademickich, pomoc w procesie uczenia się i osiągnięciu efektów uczenia się oraz w przygotowaniu do prowadzenia działalności naukowej lub udziału w tej działalności, motywuje studentów do osiągnięcia bardzo dobrych wyników uczenia się, jak również zapewnia kompetentną pomoc pracowników administracyjnych w rozwiązywaniu spraw studenckich.

Standard jakości kształcenia 8.2

Wsparcie studentów w procesie uczenia się podlega systematycznym przeglądom, w których uczestniczą studenci, a wyniki tych przeglądów są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

Standard jakości kształcenia 9.1

Zapewniony jest publiczny dostęp do aktualnej, kompleksowej, zrozumiałej i zgodnej z potrzebami różnych grup odbiorców informacji o programie studiów i realizacji procesu nauczania i uczenia się na kierunku oraz o przyznawanych kwalifikacjach, warunkach przyjęcia na studia i możliwościach dalszego kształcenia, a także o zatrudnieniu absolwentów.

Standard jakości kształcenia 9.2

Zakres przedmiotowy i jakość informacji o studiach podlegają systematycznym ocenom, w których uczestniczą studenci i inni odbiorcy informacji, a wyniki tych ocen są wykorzystywane w działaniach doskonalących.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Standard jakości kształcenia 10.1

Zostały formalnie przyjęte i są stosowane zasady projektowania, zatwierdzania i zmiany programu studiów oraz prowadzone są systematyczne oceny programu studiów oparte o wyniki analizy wiarygodnych danych i informacji, z udziałem interesariuszy wewnętrznych, w tym studentów oraz zewnętrznych, mające na celu doskonalenie jakości kształcenia.

Standard jakości kształcenia 10.2

Jakość kształcenia na kierunku podlega cyklicznym zewnętrznym ocenom jakości kształcenia, których wyniki są publicznie dostępne i wykorzystywane w doskonaleniu jakości.

Polska
Komisja
Akredytacyjna

